

DE
SNEEUW-KONINGIN

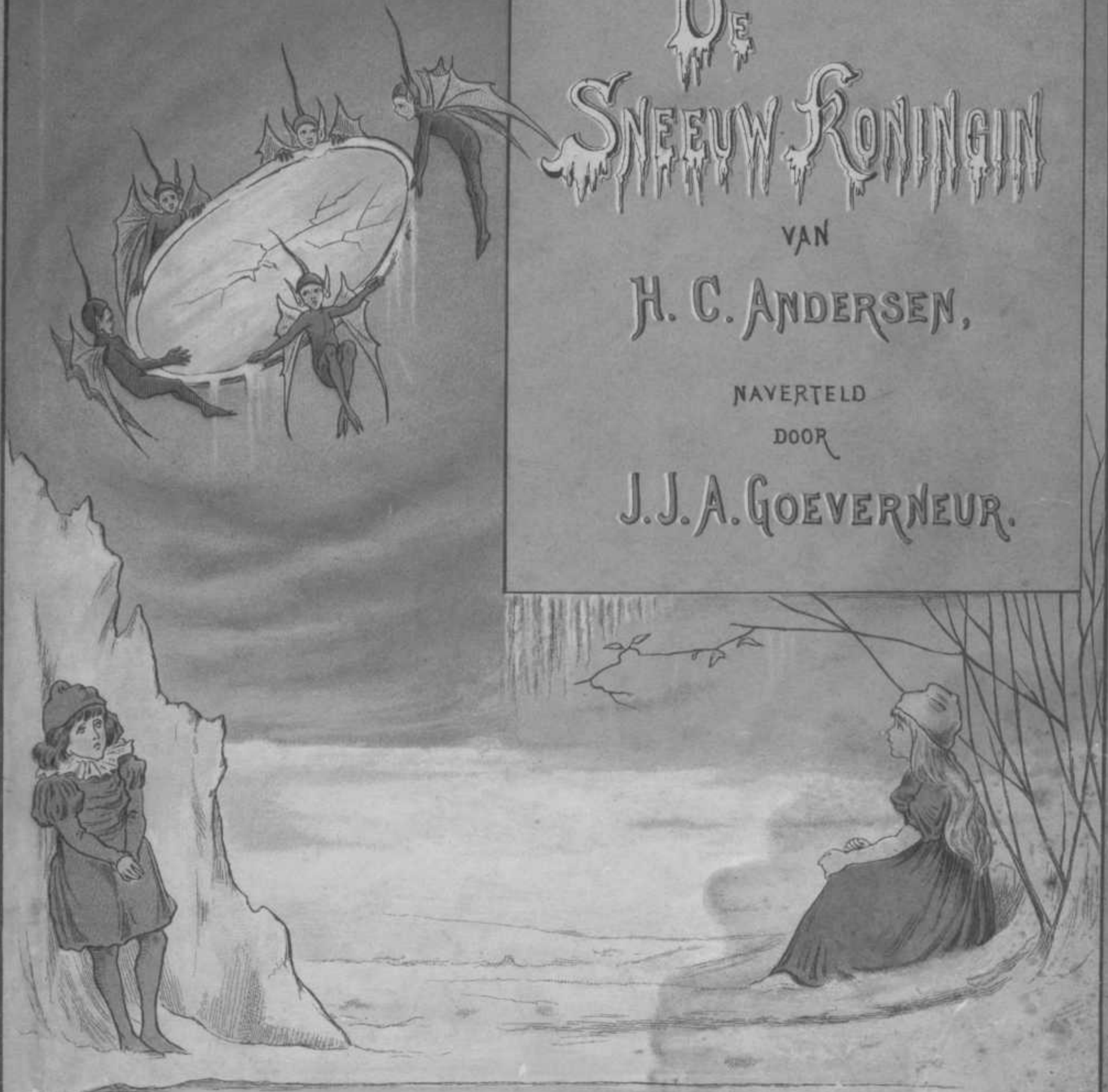
VAN

H. C. ANDERSEN,

NAVERTELD

DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

T. Pym

LEIDEN. A. W. SIJTHOFF.

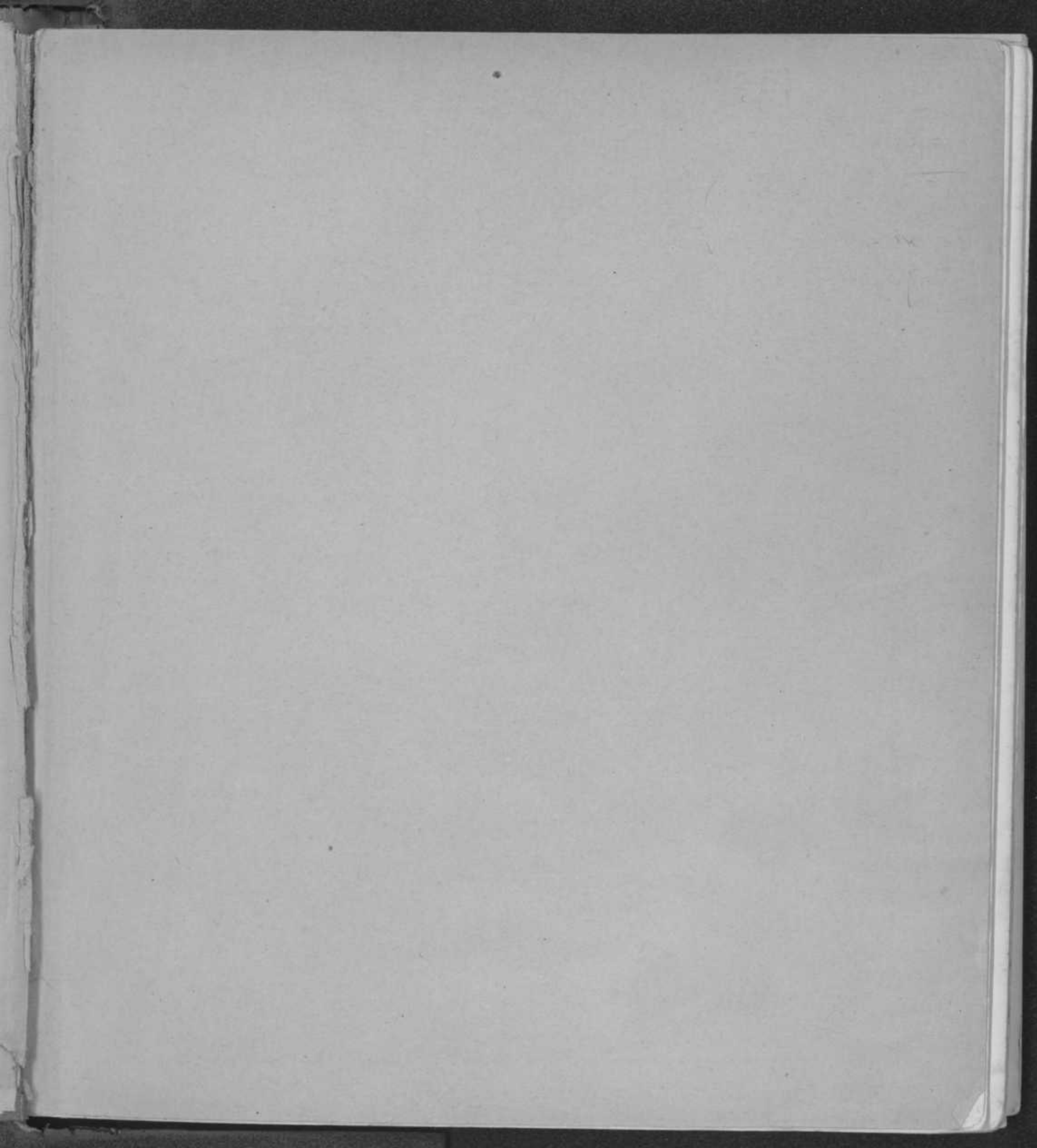
L. VAN LEER & O'F. HAARL.

SMC K 1079

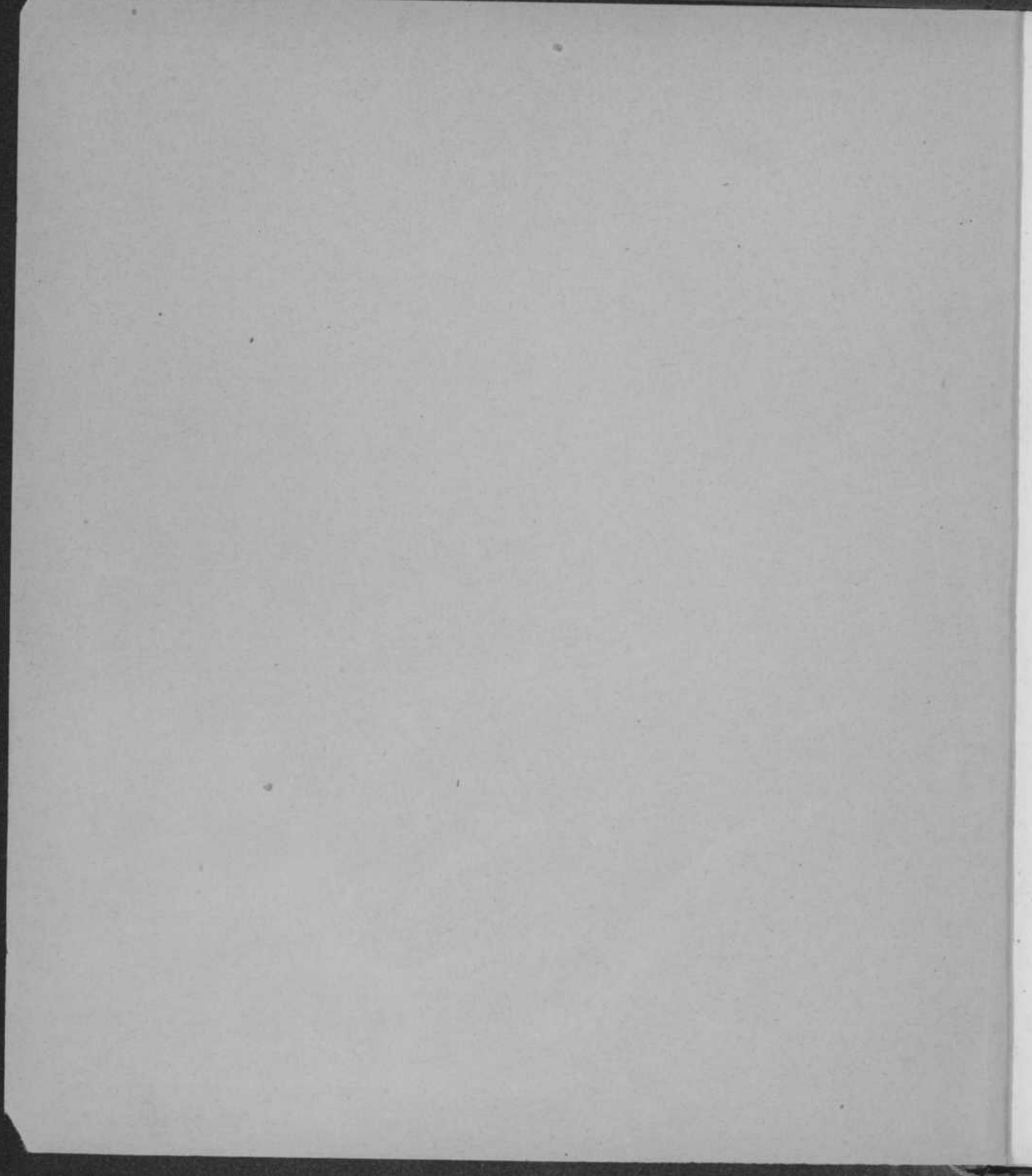
LH p. 108

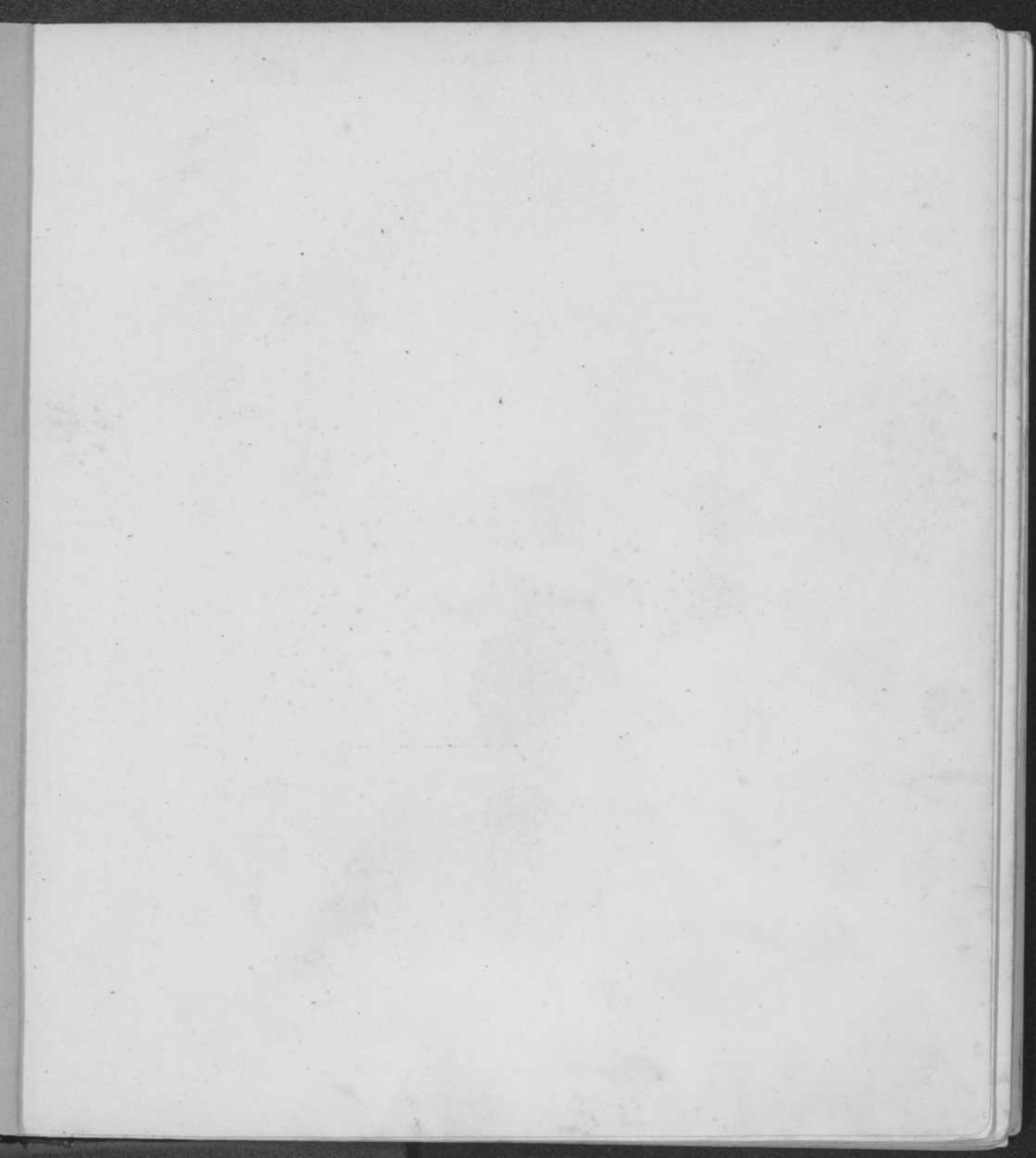
KB "mit Revolutie" (2005)

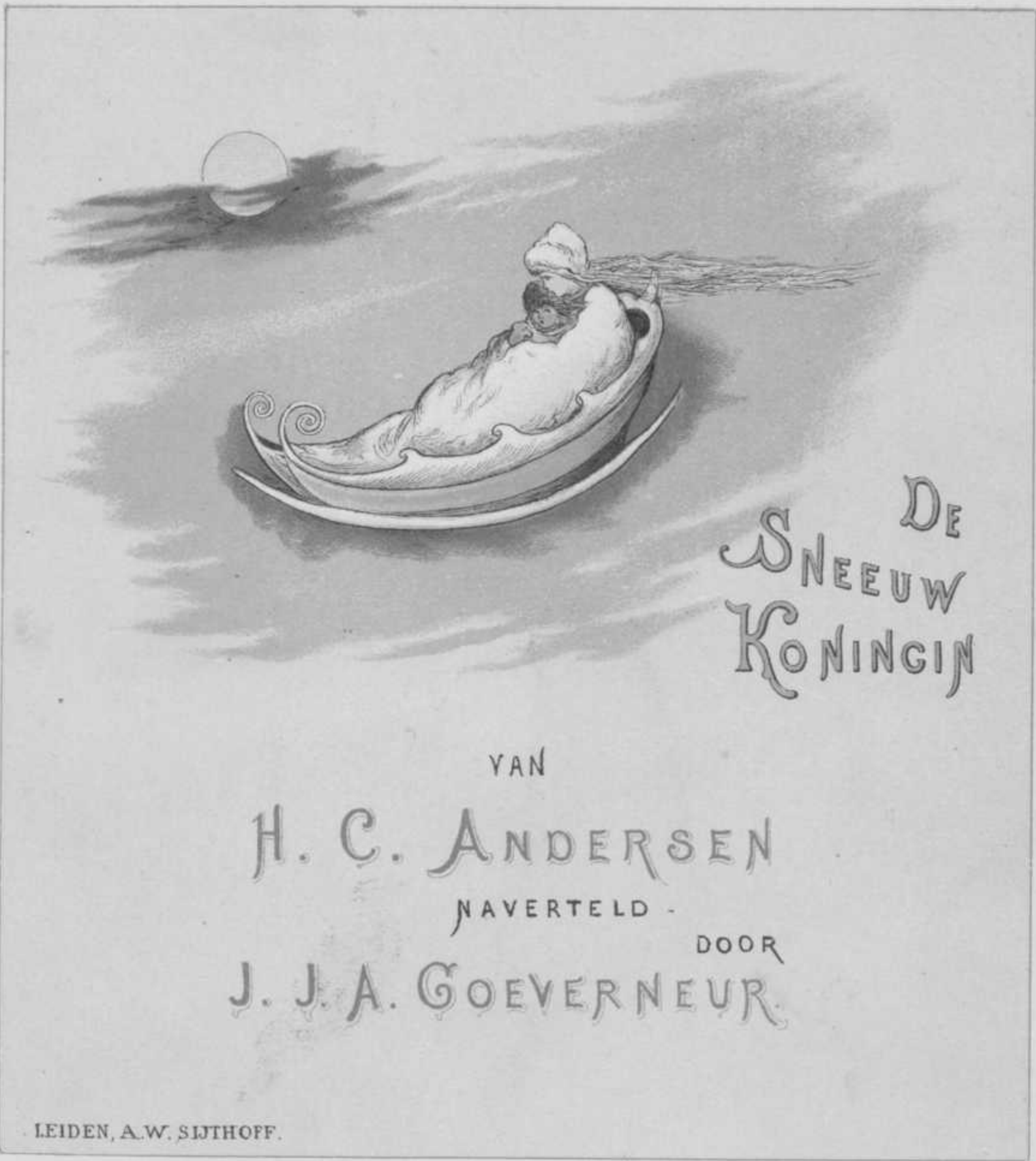

Y
A
A
R
W
E
L

DE
SNEEUW
KONINGIN

VAN

H. C. ANDERSEN

NAVERTELD

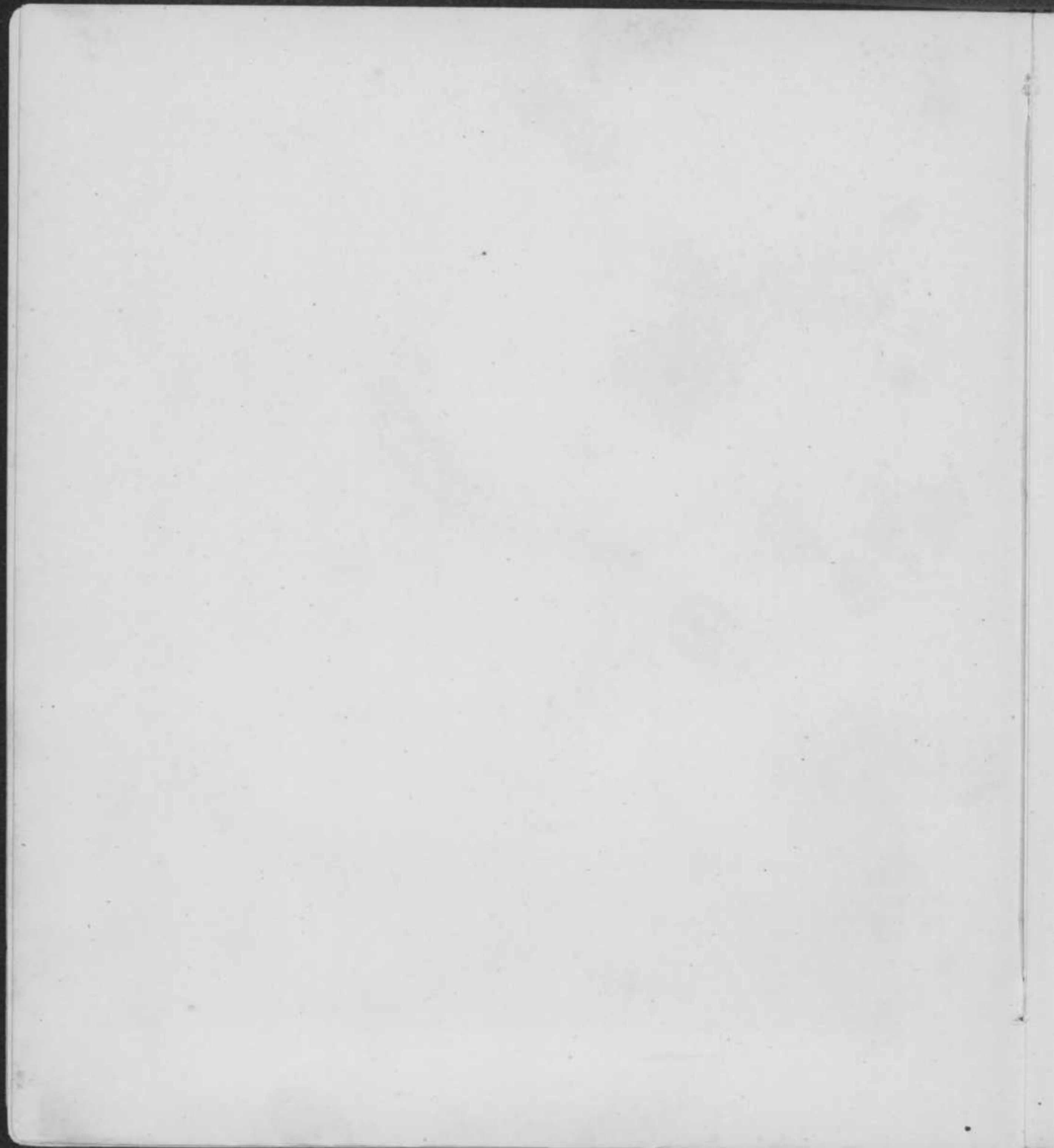
DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR

LEIDEN, A. W. SIJTHOFF.

W. LEEUW & Co HARLEM.

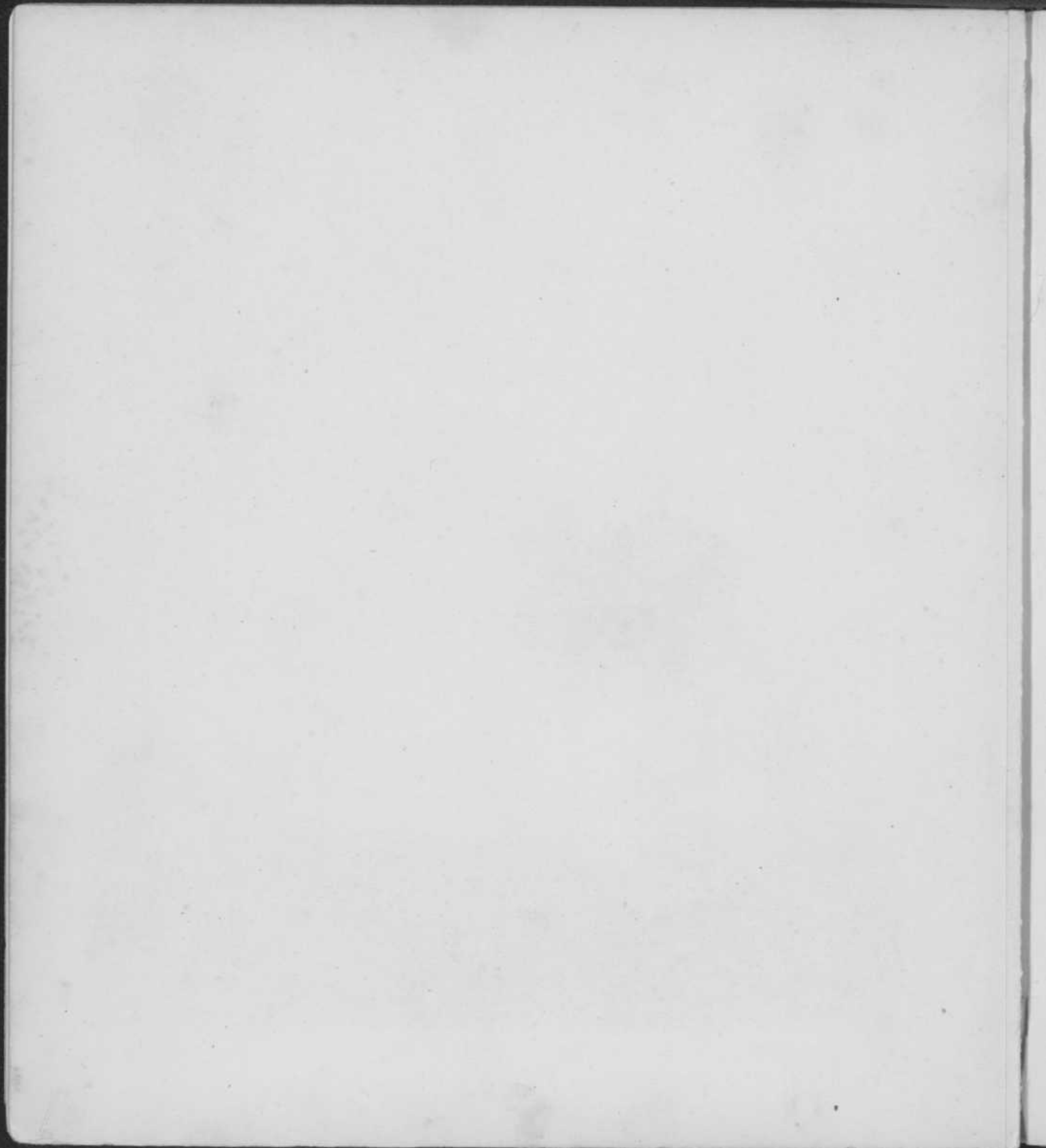

AAN
HARE KONINKLIJKE HOOGHEID
WILHELMINA.
KROONPRINSES DER NEDERLANDEN;
WORDT DIT WERKJE EERBIEDIG OPGEDRAGEN
DOOR DEN
UITGEVER

DE SNEEUWKONINGIN

EEN SPROOKJE IN ZEVEN GESCHIEDENISSEN

I.

WAARIN OVER DEN SPIEGEL
EN DE SCHERVEN WORDT GEHANDELD

ZIE zoo, nu kunnen we be-
ginnen. — Aan 't eind van de
historie weten we meer dan nu,
want het was een booze sinjeur,
't was een van de allerergste,
't was de duivel zelf! Op een
dag was hij eens recht goed in
zijn schik, want hij had een spie-
gel gemaakt, die al het goede en
schoone, dat zich daarin spiegelde,
tot zoo goed als niets deed in-

krimpen, terwijl alles, wat niet deugde en slecht en gemeen was, helder uitkwam en nog erger werd. De fraaiste landschappen zagen er daarin als gekookte spinazie uit en de braafste mannen werden foeileelijk of stonden op hun hoofd, zonder een lichaam te hebben; de gezichten waren akelig vertrokken en niet te herkennen, en had men een zomersproet, dan kon men zeker zijn, dat die tot over mond en neus heenliep. „Dat lijkt allerkluchtigst,” zei de duivel. Als nu eene goede, vrome gedachte in een mensch opkwam, dan vertoonde zich zoo'n grijnzen in den spiegel, dat de booze wel over zijne kostelijke uitvinding lachen moest. Wie nu maar ooit de heksenschool bezocht — want zoo'n school had hij opgericht — vertelde overal, dat er een wonder was gebeurd; nu, meenden zij, zag men eerst, hoe 't met de menschen en de wereld eigenlijk gesteld was. Ze liepen met den spiegel rond, en ten laatste was er geen land en waren er geen menschen meer, die daarin niet verdraaid en misvormd te zien waren geweest. In 't eind wilden ze ook zelfs naar den hemel vliegen om de engelen en den Lieven Heer zelf te foppen. Hoe hooger zij met den spiegel kwamen, des te leelijker grijnsde het daarin; ze konden hem moeielijk meer vasthouden; ze stegen al hooger en hooger tot God en de lieve engelen op, maar toen begon de spiegel met zijn grijnzen zoo ontzettend te trillen, dat hij aan hunne handen ontglipte en op de aarde neerkwam, waar hij in honderd millioenen, ja biljoenen stukken viel en nu juist nog grooter ongeluk dan vroeger aanrichtte, want enkele stukken waren pas zoo groot als een zandkorrel, en deze stoven naar alle hoeken der wijde wereld, en waar iemand die in de oogen kreeg daar bleven ze zitten, en dan zagen de menschen alles verkeerd en hadden alleen oog voor het gebrekkige in de dingen, want iedere nog zoo kleine spiegelscherf behield de kracht, die eens de heele spiegel had bezeten. Bij enkele menschen drong zelfs een splinter van den spiegel tot in het hart; maar dat werkte zoo gruwelijk, dat het hart als 't ware tot een ijsklomp bevroor. Sommige spiegelscherven waren zoo groot, dat men ze tot vensterruiten gebruikte. Men moest evenwel oppassen, dat men door deze scherven niet naar zijn eigen goede vrienden uitkeek. Andere scherven werden tot brilleglazen geslepen, en dan ging 't verkeerd, als de lui den bril opzetten, om goed te zien en billijk en rechtvaardig te zijn. De booze lachte, dat zijn buik schudde; en dat vond hij heel plezierig. Maar buiten in de lucht vlogen nog altijd kleine glassplinters om, en nu zullen we hooren, hoe het verder ging.

II.

EEN KLEINE JONGEN
EN EEN KLEIN MEISJE

IN de groote stad, waar
zooveel menschen en
huizen zijn, dat er

nauwelijks ruimte voor een tuintje voor de menschen overblijft en waar dus de meesten zich met eenige bloemen in potten moeten behelpen, woonden toch twee arme kinderen, die een tuin hadden, een beetje grooter dan een bloempot. Ze waren niet broer en zuster, maar hielden toch evenveel van elkaar, alsof ze dat geweest waren. De ouders woonden tegenover elkaar in twee dakkamertjes, daar, waar het dak van het eene huis aan dat van 't ander grensde en de watergoot tusschen de daken langs liep. In beide huizen was een klein raam; men had slechts over de goot te stappen, om van 't eene venster bij het ander te komen.

Beider ouders hadden een grooten houten bak met keukengroenten, die zij noodig hadden, en een kleinen rozeboom; in iederen bak stond er een en ze stonden recht fleurig. De ouders kwamen op den inval, om die bakken dwars over de goot te zetten, zoodat ze bijkans van het eene venster tot het ander reikten en wel heel veel op twee bloembedden leken. Erwteranken hingen bij de bakken neer en de rozeboompjes schoten lange takken uit, slingerden zich om de raampjes en bogen zich tot elkaar over, zoodat het wel wat van een eerepoort van groen en bloemen had. Daar de bakken zeer hoog waren en de kinderen wisten, dat zij er niet opklimmen mochten, werd hun toch vaak toegestaan, bij elkaar te komen en op hunne kleine stoeltjes onder de rozen te zitten, waar zij dan allerprettigst speelden.

In den winter was aan zoo iets niet te denken; de vensters waren dikwijls heelemaal toegevroren; maar dan maakten zij een klein stukje kopergeld op de kachel heet, drukten den warmen penning tegen de bevroren ruit en kregen zoo een mooi, o zoo mooi, rond kijkgaatje. Daarachter vertoonde zich dan een vriendelijk, zacht oog, één voor elk venster. 't Waren de kleine jongen en het kleine meisje. Hij heette Tai en zij Gerda. In den zomer konden ze met een sprong bij elkander komen; in den winter moesten zij eerst de vele trappen af en die ook weer op, terwijl buiten de sneeuw dwarfde.

„Dat zijn de witte bijen, die daar zwermen,” zei de oude grootmoeder.

„Hebben ze ook eene bijenkoningin?” vroeg de kleine jongen, want hij wist, dat er onder de wezenlijke bijen altijd zoo eene is.

„Ja stellig,” zei de grootmoeder; „die vliegt, waar ze het dichtst zwermen; ze is de grootste onder de bijen en blijft nooit stil langs den grond vliegen, maar telkens stijgt zij weer in de zwarte wolk op; menigen winternacht vliegt zij door de straten der stad en kijkt door de vensterruiten, die dan bevroren en zulke vreemde bloemen krijgen.”

„Dat hebben we dikwijls gezien,” riepen de beide kinderen en wisten nu, dat het waar was.

„Kan de sneeuwkonigin ook in de kamer komen?” vroeg nu het kleine meisje.

„Laat haar maar komen!” riep de jongen; „dan leg ik haar op de heete kachel, en daar smelt zij.”

De grootmoeder kamde nu zijn haar uit en vertelde andere historietjes.

's Avonds, als de kleine Tai thuis en half ontkleed was, klauterde hij op een stoel aan het raampje en keek door het ronde gaatje.

Er vielen een paar sneeuwvlokken en de grootste daarvan bleef op den rand van den eenen bloembak liggen. Zij zwol meer en meer op en er ontstond ten laatste een heel meisje uit, geheel in 't fijnste, witte gaas, dat uit millioenen sterrevormige vlokken gemaakt scheen. Ze was zeer bevallig en lief, maar van ijs, van verblindend blinkend ijs, en toch leefde zij. De oogen glinsterden als twee heldere sterren; maar er was rust noch duur in; zij knikte naar den kant van het venster en wenkte met de hand; de kleine

versje geleerd, waarin van rozen voorkwam, en bij die rozen dacht zij aan hare eigene, en ze zong het den kleinen jongen voor en die zong mee:

„De rozen bloeiden in het dal;
’t Kerstkindeke ligt in den stal.”

En ze drukten elkaar de hand, kusten de rozen, zagen tot Gods lieve zon op en spraken tot Hem, alsof het Kerstkindeke daar woonde. Wat waren dat heerlijke zomerdagen! Wat een geluk, zoo buiten onder de frissche rozestruiken te zitten, welker kracht tot bloeien onuitputtelijk scheen.

jongen schrikte en sprong van den stoel, en toen was 't, of een groote vogel voorbij het venster vloog.

Den volgenden dag kwam er een harde vorst, maar daar volgde dooi op, en eindelijk werd het lente; de zon scheen, op het weiland vertoonden zich groene puntjes; de zwaluwen bouwden zich een nest, de vensters stonden weer open en de kleine kinderen zaten weer in hun tuintje hoog in de dakgoot boven alle verdiepingen.

De rozen bloeiden dezen zomer onvergelykelyk schoon; het kleine meisje had een

Tai en Gerda gingen zitten en bekeken dieren en vogels in het prentenboek; toen zei Tai eensklaps, daar de klok op den grooten toren juist vijf sloeg: „Au, daar voel ik een steek in het hart! Au, au, en daar vliegt me iets in 't oog!”

Het kleine meisje sloeg verschrikt de armen om hem heen; hij knipte met de oogen, maar er was nergens iets te zien.

„Ik geloof dat het al weer weg is,” zei hij; maar 't was niet weg. Het was wel degelijk een van de glassplinters, die van den tooverspiegel door de lucht vlogen. Den armen Tai was ook zoo'n splintertje in het hart gedrongen; dit zou nu spoedig een ijsklomp worden; pijn deed het niet meer, maar het zat er toch nog.

„Waarom huil je?” vroeg hij; „dat maakt je leelijk! Mij scheelt immers geen zier. Ba!” riep hij toen op eens; men merkt, dat de tooverspiegel al werkte, „wat is die roos wormstekig, en die daar staat heel scheef. Ja, eigenlijk zijn 't maar gemeene rozen, zooals de bakken, waarin ze staan.” En toen schopte hij tegen den bak aan en plukte de beide rozen af.

„Och, Tai, wat doe je daar?” riep het kleine meisje; maar hij, toen hij haar schrik zag, rukte nog een roos af en wipte toen door zijn eigen raampje, zoodat de goede, kleine Gerda alleen bleef.

Als zij later haar prentenboek voor den dag haalde, zei hij altijd, dat dit een ding voor kleine kindertjes was, en ging de grootmoeder vertelseltjes vertellen, dan kwam hij daar altijd met een „maar” tegen op, ja, bij gelegenheid deed hij haar wel eens na, zette haar bril op en sprak door den neus, zooals zij gewoon was te doen, wat hij zoo kluchtig deed, dat de menschen er wel om lachen moesten. Spoedig kon hij de spraak en den gang van al de in de straat wonende menschen nadoen; alles, wat maar vreemd en leelijk aan hen was, wist Tai na te maken, en dan zeiden de menschen: „De jongen heeft zeker een schranderen kop!” 't Was echter dat glas in het oog en in 't hart, dat dit booze bewerkte, en zoo plaagde hij ook gedurig de kleine Gerda, die hem toch met hart en ziel toegeedaan was.

Zijne spelen werden nu ook heel anders dan vroeger, namelijk wat heel wijs. Op een winterdag, dat de sneeuwvlokken stoven, kwam hij met een groot brandglas, hield de slip van zijn blauw buisje buiten 't raam en liet de sneeuwvlokken daarop vallen.

„Kijk nu eens door 't glas, Gerda,” zei hij, en zie, iedere sneeuwvlok vergrootte zich en geleek eene mooie bloem of tienkantige ster. 't Was aardig om te zien.

„Ziet ge, hoe kunstig?” zei Tai. „Daar zijn de wezenlijke bloemen prullen bij. En aan geen hapert wat, alles volmaakt; als ze maar niet smelten!”

Wat later kwam Tai met groote handschoenen aan en zijn sleedje op den rug. Hij schreeuwde Gerda in 't oor: „Ik mag op het groote plein rijden, waar de anderen spelen!” En weg was hij.

Op dat plein plachten de wilde straatjongens hunne sleedjes vaak aan de boerenwagens vast te maken, om zoo een eindje ver mee te glijden. Dat was een pret van belang. Toen zij druk aan den gang waren, kwam daar een groote slede aan, heelemaal wit geverfd, en daar zat iemand met een ruigen, witten pels en eene harige, witte muts in. Tweemaal reed die om het plein rond, en Tai maakte er zijn klein sleedje aan vast om mee te glijden. Sneller en sneller ging het de naaste straat op; de sledemener draaide het hoofd om en knikte Tai vriendelijk toe; 't was, alsof ze oude bekenden waren. En toen Tai zijne kleine slede wou losbinden, knikte die in 't bont weer, en Tai bleef zitten. Zoo reden zij regelrecht de stadspoort uit; maar toen viel de sneeuw in zulke hoopen uit de lucht, dat de

kleine jongen in zijne vaart geen hand voor de oogen meer zien kon; haastig liet hij de lijn los, om van de groote slede vrij te raken; maar dat hielp niet, zijn klein voertuig zat vast en werd met de snelheid van den wind meegesleept. Hij riep hardop om hulp; maar niemand hoorde hem; en de sneeuw stoof en de slee vloog voort. Nu en dan kwam er een stoot, alsof 't over heggen, dammen en wallen ging. Tai was doodelijk ontsteld; hij wou zijn Onze Vader bidden, maar dreunde in plaats daarvan de tafel van vermenigvuldiging op.

De sneeuwvlokken werden sneeuwballen, ja groeiden ten laatste tot groote, witte hoenders aan. Op eens sprongen die op zij, de

groote slede hield stil en de persoon, die haar mende, richtte zich op. Pels en muts waren pure sneeuw; 't was eene dame, rijzig en slank, heelemaal in 't wit; — 't was de sneeuwkoningin.

„We hebben hard gereden,” zei zij; „maar hoe is 't — zijt ge koud? Kruip in mijn berepels.” Meteen tilde zij hem naast zich in hare slee en sloeg de pels om hem heen — 't was, alsof hij in een sneeuwkuil wegzonk.

„Zijt ge nu nog koud?” vroeg zij, en gaf hem een kus op het voorhoofd. Brr! dat was kouder dan ijs, dat drong tot in het hart door, dat immers toch al half en half een ijsklomp

was. Hij verbeeldde zich, dat hij sterven moest; maar 't was maar voor een ommezien, want toen voelde hij zich recht prettig warm en merkte niets meer van kou.

„Mijn sleedje — vergeet dat niet!” Nu eerst dacht hij daaraan. Men bond hem nu op den rug van een van de witte hoenders, dat zoo achter de groote slee aanvloog. De sneeuw-koningin gaf Tai nog een kus, en nu had hij kleine Gerda, grootmoeder en alles thuis vergeten.

„Nu krijgt ge geen zoentjes meer,” zeide zij, „'k zou u anders doodzoener ”

Tai zag haar aan; wat was ze mooi en lief! Een schranderder, vriendelijker gezicht kon hij zich niet voorstellen; nu scheen ze hem ook niet meer van ijs te zijn, zooals toen hij naar buiten het venster zag en zij hem wenkte. In zijne oogen was zij nu voimaakt. Hij was in 't minst niet bang meer en vertelde haar, dat hij uit het hoofd had leeren rekenen, tot zelfs met breuken toe; ook wist hij, hoeveel kwadraatmijlen en inwoners elk land op aarde had. — Glimlachend hoorde zij hem aan. Nu kwam het hem voor, dat hij toch nog al te weinig wist, en keek hij in het groote, wijde hemelruim op, en zij vloog met hem, vloog hoog op met de zwarte wolk, en de storm suisde en ruischte, en het was, of hij oude liederen zong. Ze vlogen over bosschen en meren, over land en zee; onder hen gierde de koude wind, de wolven huilden, de sneeuw glinsterde en kraakte; maar boven hen scheen de maan vol en helder, en daar zag Tai den langen, langen winternacht. Overdag sliep hij aan de voeten der sneeuw-koningin.

III.

DE BLOEMTUIN BIJ DE VROUW, DIE TOOVEREN KON.

E droefd was de kleine Gerda, toen Tai niet weerom kwam? Waar bleef hij toch? Niemand wist dat; niemand kon het zeggen. De andere jongens vertelden alleen, dat zij hem zijn klein sleedje aan eene prachtige, groote arreslee hadden zien binden, die de straat door de poort uit gereden was. Niemand wist, waar hij was: veel tranen werden vergoten en kleine Gerda schreide lang en bitter. Toen zeiden de menschen, dat hij dood was, in de naburige rivier verongelukt. — Och, wat dat lange, treurige winterdagen waren!

Daar kwam de lente met warmer zonneshijn.

„Tai is dood en nergens te vinden!” zei kleine Gerda. — „Dat geloof ik niet,” zei de zonneshijn.

„Hij is dood en is niet meer!” zei ze tot de zwaluwen.

„Dat gelooven we niet,” antwoordden deze, en in 't eind geloofde kleine Gerda het ook niet meer.

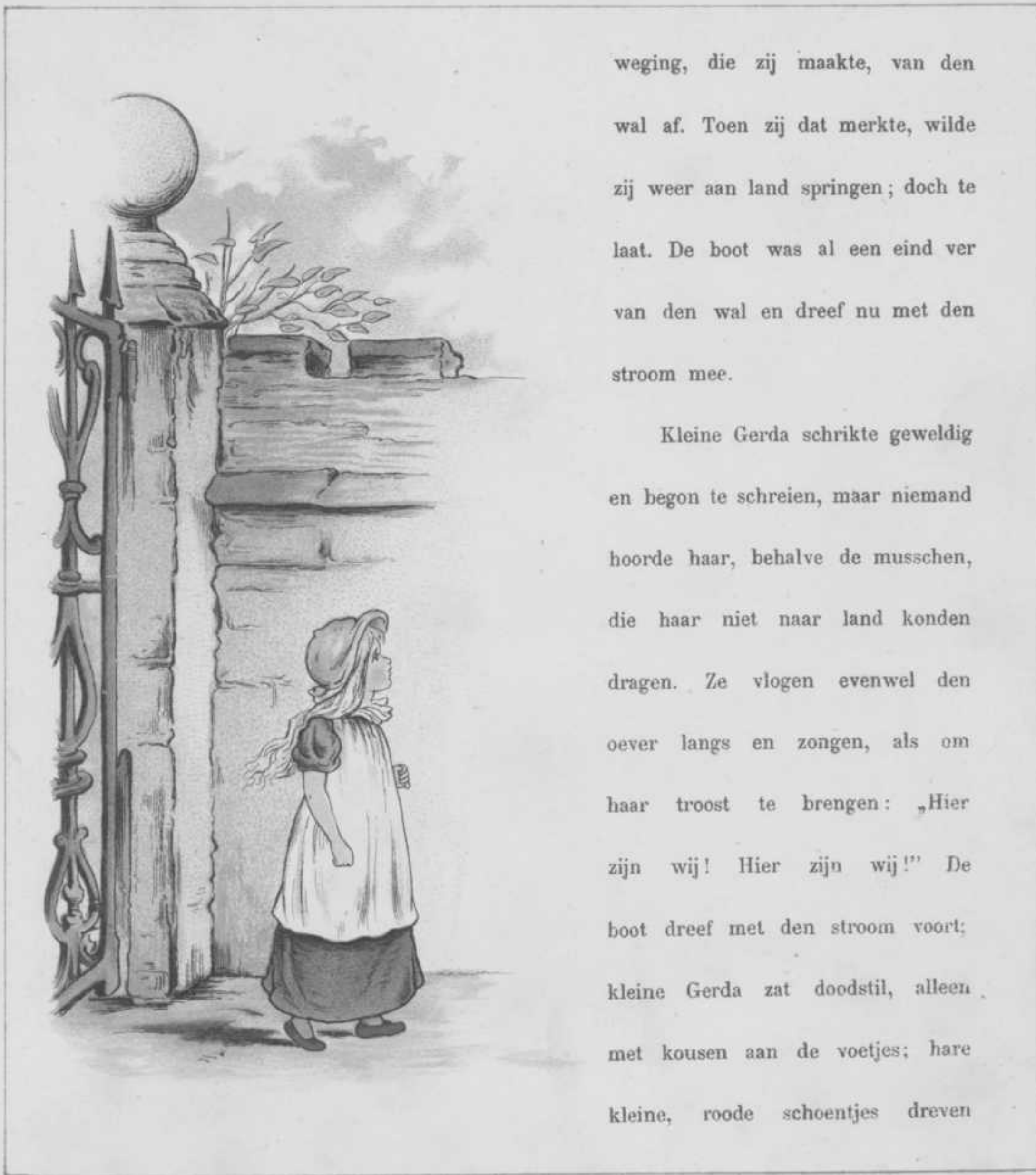
„k Zal mijne nieuwe, roode schoentjes aantrekken,” zei ze op een morgen; „die heeft Tai nooit gezien, en dan zal ik naar de rivier gaan en daar navragen.”

't Was nog heel vroeg in den morgen; ze gaf grootmoeder, die nog sliep, een zoen, trok de roode schoentjes aan en ging alleen op weg, de poort uit, naar de rivier.

„Is 't waar, dat gij mij mijn klein vriendje hebt ontnomen? Kijk, ik geef hier mijn roode schoenen, als ge hem aan mij weerom geeft.”

En de golfjes knikten haar, naar zij meende, heel vriendelijk toe, en nu wierp zij de roode schoentjes, „'t liefste, dat zij had”, in de rivier. Die vielen echter dicht bij den oever in 't water, en dus spoelden de kleine golven ze terstond weer aan land; 't was, alsof de rivier haar het „liefste” niet ontrooven wou, daar zij den kleinen Tai immers al had. Gerda echter meende, dat zij de schoentjes niet ver genoeg had gegooid, klom dus in een tusschen het riet liggend bootje, ging tot den uitersten rand daarvan en slingerde de schoenen andermaal in het water; maar, daar het bootje niet vastzat, dreef het bij de be-

weging, die zij maakte, van den wal af. Toen zij dat merkte, wilde zij weer aan land springen; doch te laat. De boot was al een eind ver van den wal en dreef nu met den stroom mee.

Kleine Gerda schrikte geweldig en begon te schreien, maar niemand hoorde haar, behalve de musschen, die haar niet naar land konden dragen. Ze vlogen evenwel den oever langs en zongen, als om haar troost te brengen: „Hier zijn wij! Hier zijn wij!” De boot dreef met den stroom voort; kleine Gerda zat doodstil, alleen met kousen aan de voetjes; hare kleine, roode schoentjes dreven

achter haar aan, maar konden de veel sneller varende boot niet bereiken.

De beide oevers waren prachtig: bonte bloemen, oude boomen en hoogten met schapen en koeien; maar geen mensch vertoonde zich.

„Misschien brengt de rivier mij bij den kleinen Tai,” dacht Gerda, en dat troostte haar. Zij richtte zich op en bewonderde veel uren lang de fraaie, groene oevers. Vervolgens kwam zij aan een grooten kersenboomgaard, waarin een huisje met wonderlijk roode en blauwe vensters stond. 't Was met stroo gedekt en voor de deur stonden twee houten soldaten, die voor alle voorbijvarenden 't geweer presenteerden. Gerda riep hun toe, omdat zij hen voor levend bield; maar zij antwoordden natuurlijk niet. Zij kwam heel dicht bij hen, want de stroom dreef de boot dicht bij den kant langs.

Gerda riep nog harder, en toen kwam uit het huis eene stokoude vrouw aansukkelen, die op een kruk leunde. Ze had een grooten, met bloemen beschilderden zomerhoed met breeden rand op.

„Mijn arm, klein kind,” riep de oude vrouw, „hoe komt ge op de breede, wilde rivier, waarmee ge de wijde, wijde wereld ingaat?” Zij waadde nu in het water op, haakte met haar krukje de boot vast, haalde die aan land en tilde er de kleine Gerda uit. En Gerda was blij, dat zij weer vasten grond onder de voeten had, maar zij was toch wel een beetje bang voor die vreemde oude vrouw.

„Kom nu en vertel me, wie je bent en hoe je hierheen komt?” En Gerda vertelde alles, en de oude schudde het hoofd en zei: „Hm! Hm!” En toen Gerda hierop vroeg, of zij den kleinen Tai ook gezien had, antwoordde zij, dat die nog niet voorbij was gekomen, maar toch wel voorbij komen zou; ze moest maar niet bedroefd wezen, doch hare kersen proeven en hare bloemen bezien, die veel mooier waren dan 't mooiste prentenboek en waarvan ieder een heele geschiedenis kon vertellen. Vervolgens leidde zij Gerda aan de hand in haar huisje en sloot de deur achter zich toe.

De ramen zaten hoog in den wand en

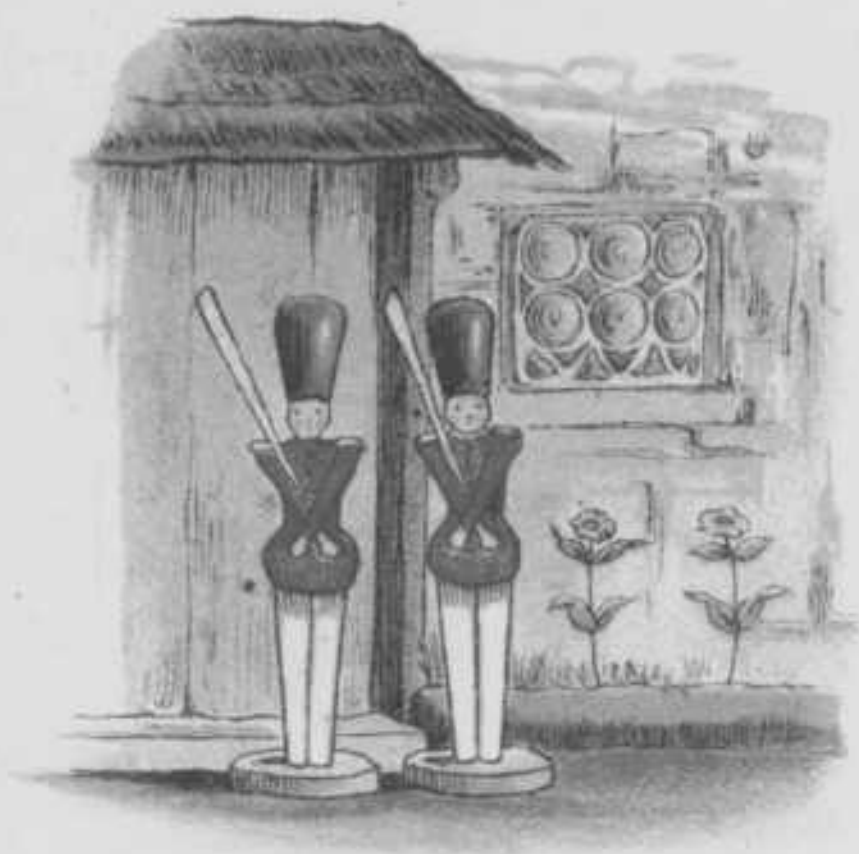

hadden roode, blauwe en gele ruiten, waardoor het daglicht in al die kleuren wonderlijk inviel; maar op de tafel stonden de mooiste kersen, waarvan Gerda, daar dit haar toegestaan was, naar hartelust at; en terwijl zij at, kamde de oude vrouw hare haren met een gouden kam, zoodat zij tot lokken werden en met hun blond-goudachtigen glans 't vriendelijk, rond en blozend gezichtje schilderachtig omlijstten.

„Naar zoo'n lief, klein meisje heb ik al lang verlangd,” zei de oude. „Je zult zien, hoe goed we 't met elkaar stellen zullen.” En terwijl zij Gerda's haren kamde, vergat deze haar lieven Tai meer en meer, want de oude vrouw kon tooveren, ofschoon ze daarom toch geen booze heks was; ze tooverde maar simpel tot tijdverdrijf en eigen plezier en verlangde zeer, Gerda bij zich te houden. Daarom ging ze dan ook weer in haar tuin, strekte haar krukje naar alle rozen uit, en — hoe heerlijk die zoo pas ook bloeiden, toch zakten ze alle weer in de zwarte aarde weg, zonder dat men zien kon, waar ze vroeger gestaan hadden. De oude was namelijk bang, dat Gerda bij het zien van die rozen aan hare eigene denken, naar den kleinen Tai verlangen en dan de vlucht nemen zou.

Nu bracht zij Gerda in den bloemtuin. O, wat een geur, wat een pracht! Alle denkbare bloemen uit elk jaargetij stonden hier in vollen bloei; geen prentenboek kon bonter en mooier zijn! Gerda trippelde van plezier en speelde, tot de zon achter de hooge kerseboomen onderging. Toen kreeg zij een zacht bedje met roode zijden kussens en met blauwe

nachtviooltjes opgevuld. Daar sliep zij nu en droomde zoeter dan eene koningin na haar bruiloftsdag. Den volgenden dag mocht zij weer met hare bloemen in den warmen zonschijn spelen, en zoo volgde dag op dag.

Gerda kende iedere bloem, maar, al waren die ook honderdduizend, toch, meende ze, ontbrak er nog ééne aan . . . . , welke, dat wist zij niet.

Eens viel haar oog op den zomerhoed der oude vrouw met de geschilderde bloemen, waaronder de mooiste eene roos was. Toen de oude de andere rozen

onder den grond had getooverd, had zij namelijk deze vergeten. Maar zoo gaat het, als men zijne gedachten niet bij elkaar heeft. „Wat,” riep Gerda, „zijn er hier geen rozen?” en ze sprong tusschen de bedden, zocht en zocht, maar kon er geen vinden. Schreiend ging zij op den grond zitten, en zie, hare tranen vielen juist op de plek, waar een rozestruik was weggezonden. En toen die warme tranen de aarde besproeiden, schoot de struik op eens, bloeiend als hij geweest was, in de hoogte. En Gerda streefde hem, kuste de rozen en dacht aan de fraaie rozen thuis en meteen ook aan den kleinen Tai.

„Hemel, wat heb ik toch mijn tijd verbeuzeld!” riep Gerda; „ik wou immers mijn Tai zoeken; weet gij niet, waar die is?” vroeg zij aan de rozen; „denkt gij, dat hij dood is en nooit weerom komt?” — „Dood is hij niet,” zeiden de rozen; „wij zijn immers onder den grond geweest, waar alle dooden zijn, maar Tai was daar niet.”

„Ik dank u,” zei Gerda, ging bij de andere bloemen, keek in alle kelken en vroeg: „Weet gij ook, waar kleine Tai is?”

Maar al deze bloemen stonden in de zon en ieder droomde haar eigen sprookje of geschiedenisje. Vele daarvan kreeg Gerda te hooren, maar niemand wist wat van Tai te vertellen.

En wat zei de vuurlelie?

„Hoort ge de trom? Bom, bom! 't Zijn maar twee tonen — altijd bom! bom! Hoor het klaaglied der vrouwen, 't gezang der priesters! In haar lang, rood gewaad staat de

hindoische vrouw op den brandstapel, de
vlammen slaan tegen haar en haar dooden
man op, maar de vrouw denkt aan
de levenden hier in den kring, aan
hem, wiens oogen heeter branden dan
de vlammen, aan hem, wiens gloeiend
oog niet meer haar hart bereikt, als
de vlammen, die nu spoedig haar lijf
in asch zullen verkeeren. Kan de vlam
des harten sterven in de vlam van het
hout?"

„Daar begrijp ik niets van,” zeide
Gerda.

„Het is mijn sprookje,” antwoordde
de vuurlelie.

„En wat zegt de winde?"

„Boven het smalle rotspad hangt
een oud ridderslot; dichte klimop rankt

bij de oude, roode muren op, blad aan blad, het bordes omslingerend, waarop een schoone jonkvrouw staat. Zij buigt zich over de borstwering en ziet op den weg neer; frisscher als zij hangt geen roos aan haar tak, licht zwevend als zij is geen appelbloesem, als de wind dien van den boom afrukt. Wat ruischt haar prachtig zijden kleed! Zal hij niet komen?"

„Meent gij Tai?" vroeg kleine Gerda.

„Ik spreek alleen van mijn sprookje, mijn droom," antwoordde de winde.

„Wat zegt het kleine sneeuwlokje?"

„Tusschen de boomen hangt aan touwen de lange plank; 't is een schommel; twee lieve meisjes — ze zijn in 't sneeuw wit gekleed en lange, groene linten fladderen aan hare hoedjes — zitten daarop en schommelen. De schommel gaat heen en weer. Haar broertje, wat grooter dan zij, staat overeind op den schommel; hij heeft den arm om het touw geslagen om zich vast te houden, want in de eene hand heeft hij een klein kommetje en in de andere een steenen pijp — hij blaast zeepbellen. De schommel gaat op en neer en de bellen vliegen met al de kleuren van den regenboog in de lucht op. De laatste hangt nog aan den pijpekop en trilt in den wind; de schommel gaat op en neer; de kleine, zwarte hond gaat op de achterpooten staan — hij wil mee op den schommel; die vliegt, de hond tuimelt op den grond, blaft en is boos. Men plaagt hem, de zeepbellen barsten —

een schommelende plank, een uiteenspattend schuimbeeld is mijn gezang."

„Wat ge vertelt, mag wel heel aardig wezen; maar 't klinkt zoo treurig, en dan zegt ge ook niets van Tai. Wat zeggen de hyacinthen?"

„Er waren drie bevallige zusters, doorzichtig en teer; 't kleed van de eene was rood, dat van de andere blauw, dat van de derde spierwit. Hand in hand dansten zij aan den stillen vijver in den helderen maneschijn. 't Waren geen elfen, maar menschenkinderen. Daar sloeg haar een zoete geur tegen en de meisjes verdwenen in het bosch. De geur werd sterker; drie lijk-

kisten, waarin de liefelijke jonkvrouwen lagen, gleden van den dichten boschkant over den vijver; glimwormpjes speelden er om heen, — slapen de dansende meisjes of zijn ze

dood? — De bloemengeur zegt: Ze zijn lijken; de avondklok laat het doodslid hooren."

„Ge maakt mij heelemaal bedroefd; ge geurt zoo sterk, ik moet aan die doode meisjes denken; och, is Tai dan wezenlijk dood? De rozen zijn onzer den grond geweest, en die zeggen: „Neen!”

„Ting, tang,” luidden de hyacintheklokjes: „ons luiden is niet om Tai, want dien kennen we niet eens; we zingen eenvoudig ons lied, het eenige, dat we kennen.”

En Gerda ging tot de boterbloem, die tusschen de glanzig groene bladen schemerde.

„Ge zijt een helder, klein zonnetje,” zei Gerda; „zeg, of ge weet, waar ik mijn speelmakker vinden kan.”

En de boterbloem zag vriendelijk tot Gerda op. Welk lied kon de boterbloem wel zingen? Van Tai kwam er niets in voor.

„Op een klein binnenplaatsje scheen op den eersten lentedag Gods lieve zon recht helder en warm; hare stralen gleden bij den witten wand van den buurman neer, de eerste gele bloempjes gingen open en glinsterden als goud in den warmen zonnegloed; de oude grootmoeder zat buiten in haar stoel; de dochter harer dochter, een arm, lief dienstmeisje, kwam zoo pas thuis en gaf grootmoeder een zoen; — dat alles was goud: goud des harten in den gezegenden kus, goud in den mond, goud in den grond, goud boven in den morgenstond — zie, dat is mijne kleine geschiedenis,” zei de boterbloem.

„Mijne arme, oude grootmoeder!” zuchtte Gerda. „Och, och, wat zal ze naar mij verlangen en bedroefd om mij wezen, evenals toen om den kleinen Tai; maar ik kom gauw weer thuis en dan — breng ik Tai mee! 't Helpt niets, dat ik de bloemen vraag; die kennen alleen haar eigen lied en kunnen mij geen tijding brengen,” en toen schortte zij haar kort kleedje op om harder te kunnen loopen. Nu echter raakte de tijloos aan haar been vast, toen zij daar over heen sprong; ze bleef staan, bekeek de lange bloem en vroeg: Weet gij misschien wat?” En zij boog zich tot de tijloos neer, en wat zei die?

„Ik kan mijzelf zien! Ik kan mijzelf zien!” zei de tijloos. „O, wat ik liefelijk geur! —

Hoog boven in de kleine dakkamer, half aangekleed, staat een danseresje nu op haar eene, dan op beide beenen; zij deelt aan de heele wereld schoppen uit; ze is een aardig speelpopje. Ze giet water uit den theeketel op een stuk goed, dat zij in de hand houdt, 't is een rijglijfje: — zindelijkheid is een mooi ding, het witte kleedje hangt aan den spijker; dat is ook in den theeketel gewasschen en op het dak gedroogd; zij trekt het aan, en met den saffraangelen doek, dien zij om den hals slaat, lijkt het kleedje nog witter. Op met het been! Zie, hoe zij op één steel staat. Ik ken mijzelf! Ik ken mijzelf!”

„Dat kan mij niemendal schelen,” zei Gerda; „waarom moet ik dat weten?” En met die woorden liep zij tot het einde van den tuin.

Het poortje was gesloten, maar zij trok aan de verroeste klink, tot die losging en de poort open sprong. Zoo liep Gerda dan nu weer blootsvoets de wijde wereld in. Zij keek tot driemaal toe om, maar zag niemand, die haar vervolgde. Ten laatste kon zij niet meer loopen en ging op een grooten steen zitten, en zie, toen ze nu rondkeek, was het niet meer zomer, maar laat in den herfst. Dat had men in den mooien tuin, waar altijd de zon

scheen en de bloemen van alle jaargetijden bloeiden, niet kunnen merken.

„Grut, wat heb ik getrouwd!” riep kleine Gerda; „’t is wezenlijk al herfst geworden, en dus dien ik mij nu te reppen.”

En zij stond op om verder te gaan.

Och, wat waren hare kleine voeten gevoelig en moe geworden, en rondom zag alles er even kil en bar uit: de lange wilgebladen

waren heel vaal, de mist, tot water geworden, droppelde er bij neer, 't eene blad na het andere liet los en viel op den grond; alleen de sleedoorn droeg nog vruchten, maar die waren zuur en trokken den mond samen. Och, wat leek de heele, wijde wereld haar treurig en donker toe!

IV.

PRINS EN PRINSES.

moest al weer uitrusten. Daar huppelde op de sneeuw, tegenover hare zitplaats, een groote kraai, die daar al lang gezeten, Gerda aangekeken en met den kop geschud had. Nu zei die: „Ka, ka! — Ka, ka!” wat zooveel als „goën dag!” moest beduiden; en zij meende het heel goed met het jonge meisje en vroeg haar, hoe dat zoo alleen op het pad was. Het woord „alleen” verstond Gerda heel goed, en zij voelde ook, hoe veel daarin lag, en nu vertelde ze aan de kraai hare heele levensgeschiedenis en vroeg haar, of ze misschien Tai ook had gezien.

En de kraai knikte heel bedachtzaam en zei: „Dat is licht mogelijk! Dat is licht mogelijk!”

„Meent ge dat heusch?” riep Gerda en had van blijdschap de kraai haast doodgezoend.

„Bedaard, bedaard wat!” zei de kraai. „Ik geloof wel, dat het de kleine Tai kan wezen; maar nu heeft hij je zeker lang vergeten om de prinses.”

„Woont hij dan bij eene prinses?” vroeg Gerda.

„Ja zeker,” antwoordde de kraai; „maar —

't valt me moeielijk, je taal te spreken — versta je de kraaientaal? Dan kan ik beter vertellen."

"Die heb ik niet geleerd," zei Gerda; „maar grootmoeder verstond haar. Had ik dat toch ook maar geleerd!"

"Nu, dat doet er niet toe," zei de kraai. „Ik vertel je, zoo goed, als ik kan. Heel vlot zal 't niet gaan." En toen vertelde zij, wat ze wist.

"In 't koninkrijk, waarin we nu zitten, woont eene prinses, die verbazend verstandig is; maar daarvoor heeft ze al de in de wereld verschijnende bladen gelezen en weer vergeten — zóó verstandig is ze. Voor eenigen tijd zit ze op den troon, en dat is, naar men zegt, zoo heel plezierig niet; daar neuriet ze, zoo uit gekheid, een liedje, dat toevallig begint: „Waarom zou ik niet trouwen gaan?" en wat er meer volgt. Wel, denkt ze, dat lijkt zoo gek niet! en nu besloot ze te gaan trouwen. Maar haar man moest bescheid weten te geven, als hij gevraagd werd; 't moest iemand wezen, die niet enkel met den mond vol tanden stond en een goed figuur maakte, want dat was op den duur maar vervelend. Nu liet zij alle hofdames bij elkander trommelen, en toen die hoorden, wat zij verlangde, wreven ze de handen van plezier." — „Dat vind ik een goed plan!" zeide ze; „daar heb ik in den laatsten tijd ook al aan gedacht." — „Geloof me, wat ik zeg is de pure waarheid," zei de kraai. „Ik heb een makken vrijer, die los in 't paleis rondloopt, en die heeft me alles verklapt."

Deze vrijer was natuurlijk ook een kraai.

„De kranten verschenen dadelijk met een rand van harten en met de naamletters van de prinses; er stond in gedrukt, dat het ieder welgeschapen man vrij stond, in het paleis te komen en met de prinses te spreken, en wie zoo spreken kon, dat men kon hooren, dat hij daar thuis was, en die 't best sprak, die zou de gemaal der prinses worden. Ja, ja," riep de kraai. „ge kunt mij vrij gelooven; 't is zoo waar, als ik hier zit. De menschen kwamen bij hoopen; 't was een gewoel en gedrang, als men nooit te voren gezien had; maar noch op den eersten noch op den tweeden dag kwam iemand tot zijn doel. Ze konden allen uitmuntend praten, zoo lang ze op straat waren; maar kwamen ze op het slotplein, waar de lijfwacht in zilver stond en verder op de trappen de lakeien in goud, en als zij de groote, verlichte zalen zagen, dan stonden ze met den mond vol tanden. En kwamen zij dan eerst voor den troon, waarop de prinses zat, dan wisten zij niets anders te zeggen dan het laatste, dat die gesproken had; maar dat verkoos zij niet te hooren. 't Was, alsof men den menschen daar binnen snuif op de maag gestrooid had, zoodat ze in slaap vielen, tot ze weer op straat kwamen. Dan, dan konden ze weer praten! De menschen stonden in eene rij van de stadspoort tot aan het paleis. Ik ging zelf binnen om het te zien," zeide de kraai; „ze kregen honger en dorst, maar in het paleis werd hun niet eens een glas lauwwarm water gegeven. Wel hadden enkelen der voorzichtigsten boterhammen in den zak gestoken; maar ze deelden die niet met hun buurman, zeker denkende: „Laat hij maar wat bleek en hongerig zien; dan neemt de prinses hem niet.""

„Maar Tai, de kleine Tai?” vroeg Gerda. „Wanneer kwam die? Was hij ook onder den hoop?”

„Geduld, geduld! We komen zoo dadelijk aan hem. 't Was op den derden dag, toen kwam een klein persoontje zonder paard of rijtuig en stapte regelrecht op het paleis toe; zijne oogen schitterden als de uwe, hij had mooi, lang haar, maar was verder armoedig gekleed.”

„Dat was Tai,” juichte Gerda; „dus heb ik hem dan toch gevonden!” voegde zij er bij en klapte in de handen.

„Hij had een ranseltje op den rug,” zei de kraai.

„O, dat was zeker zijn slee,” meende Gerda; „want met de slee verdween hij.”

„Dat is wel mogelijk,” zei de kraai; „ik lette er niet veel op; maar mijn makke vrijer zei mij, dat hij, door de paleispoort gaande en bij 't zien van de lijfwacht in 't zilver en de lakeien in 't goud, volstrekt niet verlegen was geweest, maar hun vriendelijk had toegeknipt en gezeid, dat het toch recht vervelend moest zijn, daar op de trappen te staan, en dat hij daarom liever binnen ging. — Daar schitterden alle zalen van licht; geheimraden en excellenties hadden hunne schoenen en kousen uitgetrokken en droegen gouden schotels — o, 't kon iemand daar wel beklemd om het hart worden. Zijne laarzen kraakten ontzettend; maar daarom werd hij toch niet bang.”

„Dan is het zeker Tai geweest!” riep Gerda. „Ik weet, dat hij nieuwe laarzen aanhad; ik heb ze in grootmoeders kamer hooren kraken.”

„Ja, ze kraakten wezenlijk,” zei de kraai; „maar toch stapte hij recht op de prinses aan, die een parel zoo groot als een spinnewiel tot troon had, en de gezamenlijke hofdames met hare kameniers en de kameniers harer kameniers, en de gezamenlijke heeren met hunne lakeien en de lakeien hunner lakeien, die ieder nog weer een knechtje hielden, sloten een kring om haar, en hoe nader zij bij de deur stonden, des te hooger borst zetten zij. 't Kleine knechtje van den lakei van den lakei, die altijd op pantoffels loopt, zou men wel een slag in zijn gezicht geven, zoo trotsch staat hij in de deur.”

„Dat moet gek lijken,” riep kleine Gerda; „maar heeft Tai de prinses toch gekregen?”

„Was ik niet een kraai geweest, dan had ik haar, schoon 'k al verloofd ben, ook genomen; hij moet even goed gesproken hebben, als ik doe, als ik de kraaientaal spreek — dat heeft mijn makke vrijer mij zelf gezeid. Hij was heel aardig en in 't minst niet verlegen; hij was ook niet gekomen om te vrijen, maar om de schranderheid van de prinses te bewonderen, en die bewonderde hij en zij bewonderde hem weer.”

„Zeker, het was Tai!” riep Gerda. „Hij was zoo knap; hij kon uit het hoofd rekenen met breu-

Eerst tegen den laten avond kwam ze terug. „Ka, ka!” riep ze. „Ik moet je wel duizend complimenten doen, en hier is een broodje, daar ge zeker honger hebt; maar — ’t is niet mogelijk, dat gij in het paleis komt; ge hebt immers geen schoenen aan; de lijfwacht in

ken. Och, wilt ge mij niet in het paleis brengen?”

„Ei, kind, dat is gemakkelijk gezeid,” riep de kraai; „maar hoe leggen wij dat aan? Hoor, ik wil er mijn makken vrijer over spreken; die zal ons raden; want, dit zeg ik je, zoo’n klein ding als gij wordt anders nooit toegelaten.”

„Mij laat men wel toe,” zei Gerda; „als hij hoort, dat ik hier ben, komt hij dadelijk om mij te halen.”

„Goed, wacht mij daar aan het hek,” zei de kraai en vloog weg.

't zilver en de lakeien in 't goud zouden het niet toelaten; doch schrei niet, ge komt er toch in; mijn schat weet een smalle achtertrap, die naar de slaapkamer leidt, en weet, hoe den sleutel te krijgen."

Nu gingen zij naar den tuin in de groote laan, waar de bladers van de boomen regenden, en toen in 't paleis de lichten 't een na het ander uitgingen, leidde de kraai kleine Gerda naar eene achterdeur, die slechts aanstond.

Ach, hoe klopte Gerda's hart van angst en verlangen! 't Was, of zij iets kwaads voorhad, en toch wenschte zij slechts te weten, of de kleine Tai er was. Zeker, hij moest er wezen; ze zag zijne verstandige oogen en lange haren zoo duidelijk voor zich, ze kon klaar zien, hoe hij lachte, evenals vroeger, toen hij nog met haar onder de rozen zat. Wat zou hij blij wezen, haar weer te zien, vooral als hij hoorde, dat zij alleen om hem zoo ver gekomen was, en dan te weten, hoe bedroefd allen thuis geweest waren, toen hij niet weerom kwam.

Nu waren ze bij de trap; op eene kast stond eene brandende lamp. Op den vloer stond een tamme kraai, deze draaide den kop naar alle kanten om en bekeek Gerda, die eene „dienaressen" maakte, zooals zij 't van hare grootmoeder geleerd had.

„Mijn liefste heeft mij veel goeds van u gezegd, klein juffertje," zei de makke kraai; „je levensloop is ook heel treffend; neem de lamp, dan zal ik voorgaan. We gaan hier maar rechtuit, want hier ontmoeten we niemand."

„Ik verbeeld me, dat iemand achter ons aan komt," zei Gerda, en er suisde haar iets voorbij. 't Leken wel schaduwen op den wand: paarden met vliegende manen en dunne pooten, jagers, heeren en dames te paard.

„Dat zijn enkel droomen," zei de kraai; „die komen en halen de gedachten van de hooge heerschappen af, om op de jacht te gaan. Dat is maar goed, want ge kunt hen dan beter in hun bed bekijken. Maar nu hoop ik ook, dat ge mij, als ge tot eer en aanzien komt, een dankbaar hart zult toonen."

„Dat spreekt van zelf," sprak de kraai uit het bosch.

Ze traden nu in de eerste zaal. Deze was met rozerood satijn met kunstige bloemen behangen, en hier suisden hun reeds de droomen voorbij, maar in zoo vliegende vaart, dat Gerda de hooge heerschappen heel niet zag. De eene zaal werd nog prachtiger dan de andere, zoodat men zich wel bijkans blind kon kijken. En nu kwamen ze in de slaapkamer. De zoldering geleek hier een grooten palmboom met bladen van kostbaar glas, en in het midden van het vertrek hingen aan een dikken, gouden stengel twee lelievormige bedden. 't Eene was wit; daarin lag de prinses; 't ander was rood, en daarin moest Gerda

den kleinen Tai zoeken. Zij boog een der roode bladen op zij en zag nu een bruinen nek.

O hemel, 't was Tai! Ze riep hem hardop bij zijn naam en hield de lamp dicht bij — de droomen holden te paard andermaal door de kamer — hij werd wakker, draaide het hoofd om — — en 't was kleine Tai niet!

Alleen de nek van den prins leek op dien van kleinen Tai; maar jong en knap was ook hij, en uit het witte leiebed stak nu de prinses haar hoofd op en vroeg, wat er te doen was. Nu begon kleine Gerda te schreien en vertelde hare heele geschiedenis en alles, wat de kraaien voor haar gedaan hadden.

„Arme meid!” riepen de prins en de prinses, en ze roemden de kraaien en zeiden, dat ze volstrekt niet boos op die waren, maar dat ze het toch niet weer moesten doen. Ditmaal zouden ze evenwel eene belooning krijgen.

„Wilt ge in vrijheid vliegen, of wilt ge liever eene vaste betrekking als hofkraaien met al, wat in de keuken afvalt?” vroeg de prinses.

En beide kraaien bogen en verzochten om „vaste betrekking”, want ze dachten aan den ouden dag en dat het goed was, wat voor den „ouden man” te hebben, zooals ze het noemden.

En de prins stond nu op en liet Gerda in zijn bed slapen, want meer kon hij zeker niet doen. Zij vouwde hare beide handjes en dacht: Wat die menschen en dieren toch goed zijn! Zij sloot hare oogen en sliep als eene wezenlijke prinses.

De droomen kwamen nu weer binnen suizen, maar hadden nu veel van Gods engelen, en ze trokken eene kleine slede. Tai zat daarin en knikte; doch 't was maar een droombeeld en verdween, zoodra Gerda wakker werd.

Den volgenden dag werd zij van top tot teen in fluweel en zijde gekleed; men stelde haar voor, in het paleis te blijven en het daar goed te hebben, maar zij had slechts ééne bede, en die was, dat men haar een klein wagentje met een paard

ZIJDE EN FLUWEEL

en een paar kleine laarzen geven zoude; zij wou dan de wijde wereld weer ingaan en Tai zoeken.

Men gaf haar laarsjes en mof; ze werd netjes gekleed, en toen zij weg wou, stond eene nieuwe koets van klinkklaar goud voor de deur. Het wapen van den prins en de prinses stond als eene ster op het portier; koetsier, bedienden en voorrijders — ja, ook voorrijders waren er — hadden gouden kronen op het hoofd. De prins en de prinses zelf hielpen haar in het rijtuig en wenschten haar eene gelukkige reis. De boschkraai, die onderwijl bruiloft had gehouden, bracht haar de eerste vier mijlen weg; zij zat naast haar, want achteruit rijden kon zij niet meer verdragen. De andere kraai stond aan de poort en sloeg met de vlerken, maar wou niet meerijden, want sinds ze vast aangesteld was, leed zij voortdurend aan hoofdpijn, omdat ze nu te veel te eten kreeg. De koets was van binnen met suikerkrakelingen bekleed en het kussen met vruchten en pepernoten gevoerd.

„Vaarwel, vaarwel!” riepen de prins en de prinses, en Gerda schreide en de kraai schreide. Zoo ging het de eerste mijlen. Toen zei ook de kraai „vaarwel!” en dat was het zwaarste afscheid. Zij vloog op een boom en klapwiekte, zoo lang zij de gouden koets nog maar zien kon.

V.

HEY KLEINE ROOVERSMEISJE

ZE reden door een donker bosch, maar de koets gaf licht als een fakkel. Dat stak den roovers intusschen in de oogen en ze wilden het niet dulden. „Daar is goud, goud!” riepen ze, sprongen op den weg, grepen de paarden bij de teugels, sloegen de kleine jockeys, den koetsier en de bedienden dood en haalden de kleine Gerda uit het rijtuig.

„Dat is een vet beestje en aardig ook; men heeft het met fijn meel gemest,” riep het oude rooverswif, dat een langen, ruigen baard en borstelige, over de oogen neerhangende wenkbrau-

wen had. „Ja, die is zoo goed als een gemest lam en zal ons smaken.” En hierop trok zij een blank mes uit den gordel, dat het glinsterde in de zon.

„Au, au!” riep zij op eens; want haar eigen dochtertje, dat zij op den rug droeg en dat wild en ondeugend was, had haar in het oor gebeten. „Stout ding!” riep de moeder en zij vergat nu, kleine Gerda te slachten.

„Ze moet met mij spelen,” zei het kleine rooversmeisje; „ze moet mij haar mof en haar mooi kleedje geven en bij mij in mijn bed slapen.” En toen beet zij andermaal zoo geducht toe, dat de rooversvrouw opsprong en als een tol ronddraaide. De roovers lachten en riepen:

„Kijk, hoe ze met dat ondeugend nest dansen moet!”

„Ik wil in de koets,” riep het kleine rooversmeisje. Ze moest en wou volstrekt haar zin hebben, want ze was even verwend als koppig. Zij en Gerda stapten in en reden nu door dik en dun het bosch door. Het kleine rooversmeisje was even groot als Gerda, maar steviger gebouwd, breeder van schouders en donkerder van kleur; hare oogen waren pikzwart en hadden wel iets zwaarmoedigs. Zij sloeg haar arm om Gerda's hals en zeide: „Ze zullen je niet slachten, zoolang ik niet boos op je word; je ben denkelyk een prinses?”

„Och neen,” zei Gerda, zij vertelde hare geschiedenis en van haar jong vriendje Tai.

Het rooversmeisje zag haar ernstig aan, knikte met het hoofd en zei toen: „Ze zullen je niet slachten, zelfs niet, als ik boos op je word; want dan wil ik dat liever zelf doen.” En toen droogde zij Gerda's tranen en stak haar beide handen in de mooie mof, die zoo zacht en zoo warm was.

Nu hield de koets stil; ze waren op het voorplein van een rooverskasteel; de voormuur was van boven tot beneden gebarsten, uit de openingen kwamen raven en kraaien vliegen, en de groote bullebijters, die zeker ieder wel een mensch moesten kunnen verslinden, sprongen hoog in de hoogte, maar blaften niet, omdat hun dit verboden was.

In de groote, oude, rookerige zaal brandde midden op den vloer een groot vuur. De rook trok onder de zoldering heen en moest zelf zien, hoe hij een uitweg vond. In een grooten brouwketel werd soep gekookt en aan het spit werden hazen en konijntjes gebraden.

„Van nacht slaapt gij bij mij en al mijne diertjes,” zei het rooversmeisje. Hierop aten en dronken zij en gingen toen in een hoek, waar stroo en beddedekens lagen. Op latten en stokken zaten daar in de hoogte boven het bed wel honderd duiven, schijnbaar slapend, maar zich toch een weinig omdraaiend, toen de meisjes naderden.

„Dat zijn al mijne duiven,” zei 't kleine rooversmeisje, pakte een der naaste, liet ze aan de pooten spartelen en schudde haar, dat zij met de vleugels sloeg. „Kus haar,” riep

zij en sloeg er Gerda mee in het gezicht. „Daar zitten de boschkanaljes,” vervolgde zij en wees op het traliewerk voor eene nis hoog boven in den muur; „dat zijn boschkanaljes, die beiden. Die vliegen weg, als men ze niet goed opsluit; en hier staat mijn oude lieveling,” en zij trók een rendier, dat een blanken koperen ring om den hals had, bij de horens naar zich toe. „Op dat beestje moeten wij ook goed passen, anders is 't met een sprong weg. Steevast alle avonden kittel ik hem met mijn scherp mes aan den hals; wat is hij daar bang voor!” En zij haalde een lang mes uit een muurreet en liet dat over den hals van het rendier glijden. Het arme dier sloeg met de pooten achteruit, en 't rooversmeisje lachte en ging toen met Gerda naar bed.

„Neem je dat mes mee naar bed, als je gaat slapen?” vroeg Gerda half angstig.

„Ik slaap altijd met een mes naast mijn bed,” zei het rooversmeisje; „men weet nooit, wat er komen kan; maar vertel nu weer van den kleinen Tai en waarom gij de wijde wereld zijt ingegaan.” — En Gerda vertelde

opnieuw en de boschduiven kirden boven in de kooi, de andere duiven echter sliepen al. En

het rooversmeisje sloeg haar arm om Gerda's hals, hield haar mes in de andere hand

en sliep, dat men het hooren kon. Maar Gerda kon geen oog toe doen; zij wist niet, of zij leven of sterven moest. De roovers zaten in een kring om het vuur te zingen en te drinken, en de rooversvrouw tuimelde achterover. Och, dat was voor een jong meisje een treurig gezicht!

Toen zeiden de boschduiven: „Roekoe, roekoe! we hebben den kleinen Tai gezien. Een wit hoen droeg zijne slede; hij zat in de koets der sneeuwkoningin, zij reed door de lucht dicht langs de boomtoppen heen, toen wij in onze nesten lagen; zij blies op ons, en allen, behalve wij beiden, bleven dood — roekoe, roekoe!”

„Wat praat je daar boven?” riep Gerda. „Waar reed de sneeuwkoningin naar toe? Weet je dat ook?”

„Ze reisde misschien naar Lapland, want daar is altijd sneeuw en ijs. Vraag 't aan het rendier, dat daar aan het touw staat.”

„Daar is sneeuw en ijs; daar is 't prachtig mooi,” zei het rendier. „Men springt daar los en vrij in de blinkende dalen om; daar heeft de sneeuwkoningin hare zomertent, maar haar paleis heeft zij aan de Noordpool, op het eiland, dat men Spitsbergen noemt.”

„Ach Tai, kleine Tai!” zuchtte Gerda.

„Nu moet ge stil liggen,” riep het kleine rooversmeisje; „anders krijg ge het mes in de borst.”

Den volgenden morgen vertelde Gerda aan het rooversmeisje, wat de boschduiven gezegd hadden. Dat zette een ernstig gezicht, knikte met het hoofd en zei: „'t Is goed, 't is goed. — Weet je, waar Lapland ligt?” vroeg zij aan het rendier.

„Wie zou dat beter weten dan ik?” zei het dier, en de oogen flonkerden hem in den kop; „daar ben ik geboren en gevoerd, en op de sneeuwvelden, daar heb ik omgesprongen.”

„Hoor,” zei het rooversmeisje tot Gerda; „ge ziet, dat al ons manvolk uit is; alleen mijne moeder is er nog, en die blijft ook; maar tegen den morgen drinkt ze uit de groote flesch en doet dan een dutje; dan zal ik iets voor je doen.” Uit het bed wippend, bracht zij daarop aan hare moeder een morgenzoen, trok haar bij de baardharen en zei: „Och, mijn allerliefste, zoetste geitebokje — goed geslapen van nacht?” En de moeder gaf haar een slag om de ooren, dat die bont en blauw werden; maar dat alles was uit pure liefde.

Toen de moeder hierop uit de flesch had gedronken en weer ingedut was, ging het rooversmeisje naar het rendier en zei: „Ik heb ontzettend veel lust, je nog heel vaak met het scherpe mes te kittelen, omdat je dan zulke rare kuren vertoont; maar 'k wil dat niet doen, ik maak je touw los en laat je de deur uit, dan kan je naar Lapland loopen; maar

je moet ter deeg beenen maken, en dit kleine meisje naar de tent der sneeuwkoningin brengen, waar haar kleine vriend is. Je hoordet wel, wat ze vertelde, want ze sprak hard genoeg en je hebt geluisterd."

Het rendier sprong van blijdschap in de lucht. Het rooversmeisje hielp Gerda op zijn rug en had de voorzichtigheid, haar vast te binden, ja zelfs een klein zitkussen mee te geven. „Daar heb je ook je met bont gevoerde laarsjes, want het wordt koud," zeide zij; „de mof houd ik, die is te mooi, maar toch zal je geen kou lijden. Hier heb je mijn moeders groote wanten, die tot den elleboog reiken. Kruip er maar in. Nu lijk je aan je handen op mijne kostelijke moeder."

En Gerda schreide van blijdschap.

„Foei, je moet niet huilen," zei het rooversmeisje; „je moet een vroolijk gezicht zetten. En hier heb je twee brooden en een ham. Nu zal je geen honger behoeven te lijden." Beide werden op het rendier vast gebonden; het rooversmeisje deed de deur open, lokte

de groote honden binnen, sneed met haar mes het touw door en zei tot het rendier: „Ga nu maar loopen en pas vooral goed op de kleine meid!”

En Gerda stak de handen met de groote wanten naar het rooversmeisje uit en riep: „Vaarwel!” Toen vloog het rendier over hoogten en laagten, het groote bosch door, over dik en dun, wat het maar loopen kon. De wolven huilden en de raven krasten. En daarbij was het, of de hemel vonken spatte.

„Dat zijn mijn goede, oude noorderlichten!” riep het rendier; „kijk, hoe ze stralen!” En daarna liep het nog sneller, nacht en dag; de brooden werden verteerd, de ham ook, en toen waren zij in Lapland.

VI.

DE LAPLANDSCHE EN DE FINLANDSCHE VROUW.

OEN zij in Lapland waren aangekomen hield het rendier voor eene ellendige hut stil. Het dak reikte bijna tot aan den grond en de deur was zoo laag, dat de familie op handen en voeten in en uit moest kruipen.

Niemand was thuis, behalve eene oude Laplandsche vrouw, die bij een traanlampje visch braadde. En het rendier vertelde Gerda's heele geschiedenis, maar eerst zijne eigene, die het voor veel belangrijker hield, en Gerda was van kou geheel verkleumd en sprakeloos.

„Arme schepsels,” riep de oude vrouw, „dan hebt ge nog ver te loopen,

nog wel honderd mijlen ver in Finland op, want daar heeft de sneeuwkonigin een landhuis en brandt zij iederen avond bengalsch vuur; maar ik zal je een paar woorden op een gedroogden stokvisch schrijven, want mijn papier is op, en dien stokvisch kan je meenemen naar de Finlandsche vrouw, die je nog beter terecht kan wijzen dan ik."

En toen Gerda weer wat warm geworden en door spijs en drank verkwikt was, schreef de vrouw een paar woorden op een gedroogden stokvisch, vermaande Gerda, er goed op te passen, en bond haar toen op het rendier, dat dadelijk op den loop ging. Het knetterde boven in de lucht, den ganschen nacht brandde het fraaiste noorderlicht; op die wijze kwamen ze eindelijk naar Finmarken en klopten op den schoorsteen der Finlandsche vrouw, want een deur had die woning niet.

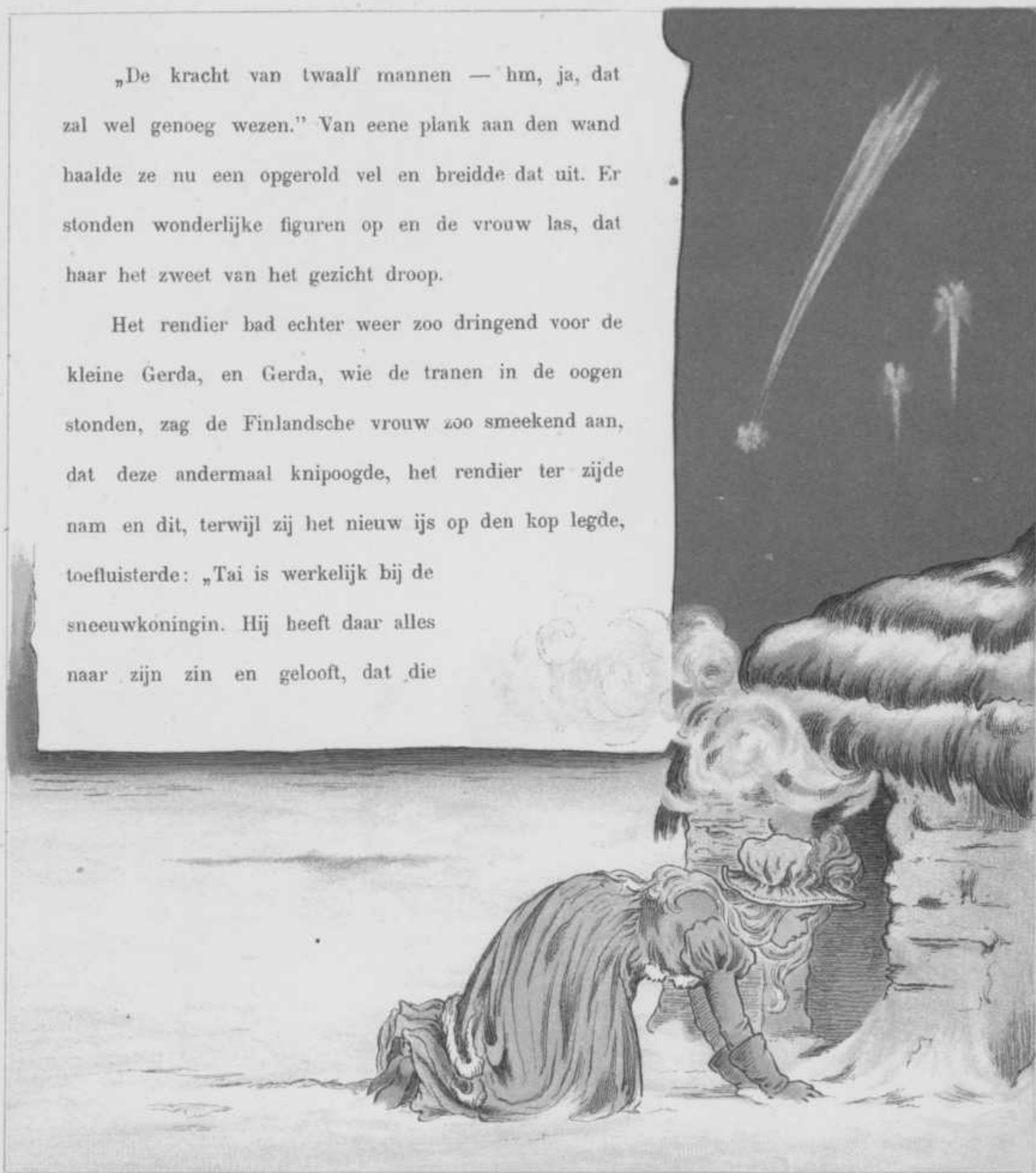
Het was daar binnen zoo heet, dat de bewoonster zelf nagenoeg naakt ging; ze was klein en vreeselijk vuil; ze maakte dadelijk Gerda's kleeren los, trok haar handschoenen en laarsjes uit, omdat het haar anders te warm zou zijn geworden, legde het rendier een stuk ijs op den kop en las toen, wat op den stokvisch geschreven stond. Driemaal las zij het over en kende het toen van buiten; daarom kon zij den visch toen ook in den kookpot steken, omdat die goed was om te eten en zij niets verloren liet gaan. Het rendier vertelde nu weer zijne en kleine Gerda's geschiedenis, die de vrouw knipoogend aanhoorde, ofschoon ze geen woord zei.

"Ik weet, hoe verstandig je ben," zei het rendier; "je kunt al de winden van de wereld aan een garen draad vast leggen; als de schipper een knoop losmaakt, krijgt hij goeden wind; het losmaken van den tweeden knoop geeft harden wind, en dat van den derden en vierden doet bosschen omver waaien. Wil je dan dit kleine meisje niet een drank geven, dat het de kracht van twaalf mannen krijgt en de sneeuwkonigin kan overwinnen?"

„De kracht van twaalf mannen — hm, ja, dat zal wel genoeg wezen.” Van eene plank aan den wand haalde ze nu een opgerold vel en breidde dat uit. Er stonden wonderlijke figuren op en de vrouw las, dat haar het zweet van het gezicht droop.

Het rendier bad echter weer zoo dringend voor de kleine Gerda, en Gerda, wie de tranen in de oogen stonden, zag de Finlandsche vrouw zoo smeekend aan, dat deze andermaal knipoogde, het rendier ter zijde nam en dit, terwijl zij het nieuw ijs op den kop legde, toefluisterde: „Tai is werkelijk bij de sneeuwkonigin. Hij heeft daar alles naar zijn zin en gelooft, dat die

streek het mooiste land van de wereld is; maar dat is, omdat hij een glasspinter in het hart en een korreltje glas in het oog heeft; — die moeten er eerst uit, voordat hij weer een gezond mensch wordt, anders zal de sneeuwkonigin altijd macht over hem behouden.”

„Kan je de kleine Gerda dan niet iets ingeven, zoodat zij macht over alles krijgt?”

„Grooter macht, dan zij bezit, kan ik haar niet geven. Zie je niet, hoe groot die is, hoe menschen en dieren haar dienen moeten, en hoe zij met bloote voeten zoo goed in de wereld voortgekomen is. Hare macht komt niet van ons; neen, in haar hart woont die en bestaat daarin, dat zij een goed en onschuldig kind is. Kan zij niet zelf bij de sneeuwkonigin komen en kleinen Tai dat glas uit het oog trekken, ja, dan kunnen wij haar niet helpen. Twee mijlen van hier begint de tuin van de sneeuwkonigin; daar kunt gij de kleine naar toe dragen; zet haar af bij den grooten struik, die met roode bessen in de sneeuw staat, verlies geen tijd met praten, maar maak, dat ge schielijk terug zijt.” Hierop tilde de oude vrouw kleine Gerda op het rendier, dat nu in vligenden draf op weg ging.

„Och, ik heb mijne laarsjes en mijne wanten vergeten,” riep Gerda. De snijdende koude herinnerde haar daaraan, maar het rendier mocht zich niet ophouden; het liep, tot het bij den struik met de roode bessen kwam. Daar zette het Gerda af en drukte haar, terwijl groote tranen over zijne wangen rolden, een kus op de lippen. Dat was tot afscheid. Daar stond nu de kleine Gerda, zonder schoenen, zonder wanten, midden in dat grimmig koude Finmarken.

Zij repte zich voort, zoo vlug zij maar kon; doch daar vertoonde zich een heel regi-

ment sneeuwvlokken, die echter niet uit de lucht kwamen, want die was volmaakt helder en flikkerde van het noorderlicht. Die sneeuwvlokken liepen langs den grond en, hoe nader ze kwamen, des te grooter werden ze. 't Schoot Gerda te binnen, dat ze haar, toen ze de sneeuwvlokken door het brandglas bekeek, eens zoo groot en kunstig hadden toegeleken; maar hier waren ze nog veel grooter: ze leefden, ze waren de voorposten der sneeuwkoningin en allerwonderlijkst van vorm. Sommige geleken wel leelijke, groote stekelvarkens, andere

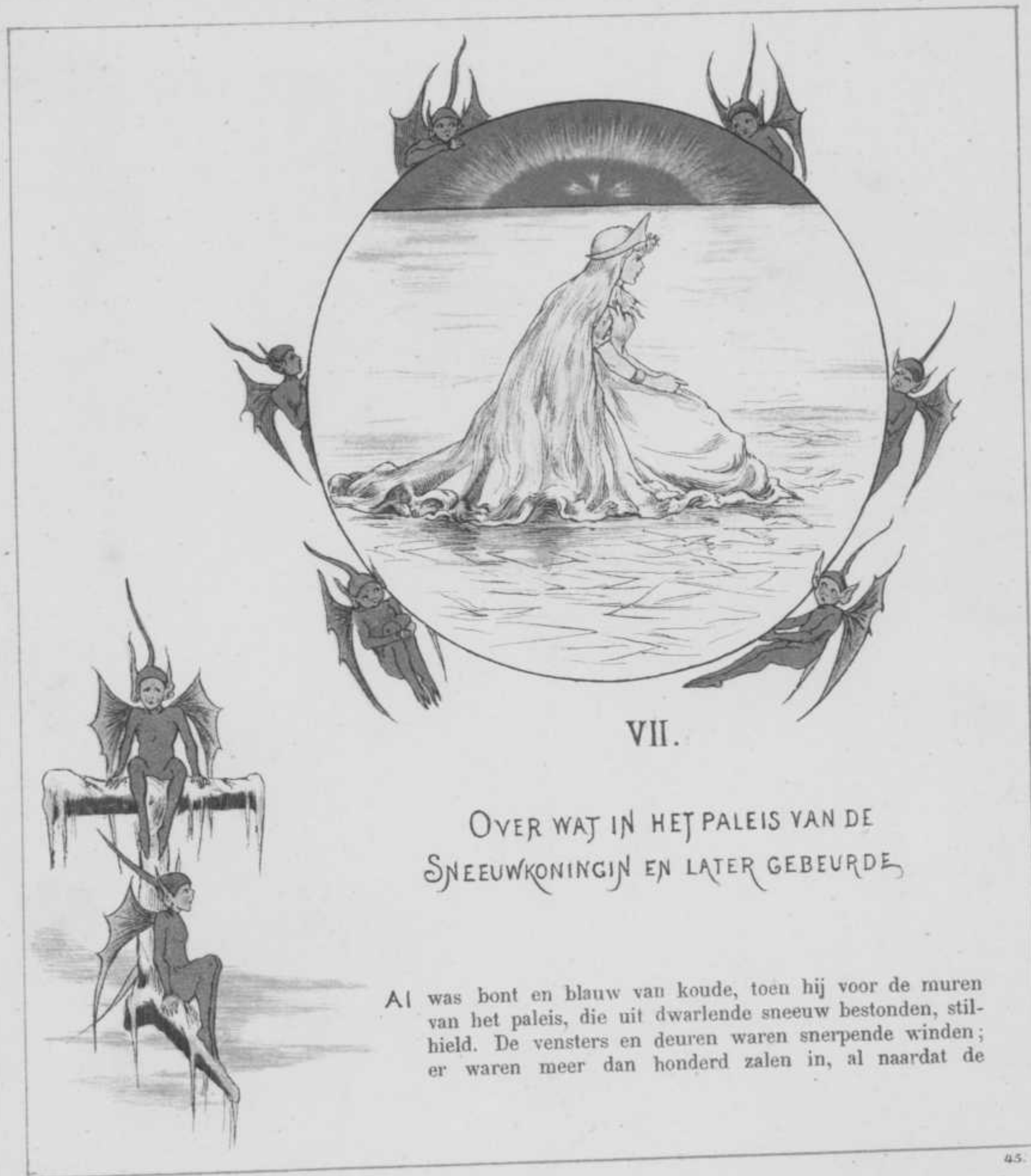
groote, uit slangen gevormde kluwens, waar de koppen uit opstaken, nog andere kleine, dikke beren met borstelige haren; daarbij waren alle blinkend wit, 't waren levende sneeuwvlokken.

Toen bad Gerda haar Onze Vader; 't was zoo vreeselijk koud, dat zij den adem van haar mond zien kon; als een rookzuil kwam die haar uit den mond. Haar adem werd

dichter en dichter en zie, die nam de gedaante van kleine, witte engelen aan, die, als ze de aarde raakten, meer en meer schenen te groeien. Allen droegen een helm op het hoofd en in de handen speer en schild. Er kwamen gedurig nieuwe bij, en toen Gerda haar Onze Vader had gebeden, zag zij zich door een talrijke legerschaar omgeven. Ze hieuwen met hunne spietsen op de sneeuwvlokken in, dat die in honderd stukken sprongen, terwijl kleine Gerda nu veilig en onbezorgd verder kon gaan. En de engelen streelden haar voeten en handen, zoodat ze bijna niets van de geduchte kou voelde, maar met snellen tred regelrecht op het paleis van de sneeuwkoningin door kon gaan.

Maar nu moeten wij eerst zien, hoe het Tai ging. Hij dacht werkelijk niet aan Gerda en allerminst, dat die op dit oogenblik voor de poort van het paleis stond.

VII.

OVER WAT IN HET PALEIS VAN DE
SNEEUWKONINGIN EN LATER GEBEURDE

Al was bont en blauw van koude, toen hij voor de muren van het paleis, die uit dwarlende sneeuw bestonden, stilstond. De vensters en deuren waren snerpemde winden; er waren meer dan honderd zalen in, al naardat de

sneeuw zich onder de werking der winden ophoopte; de grootste was verscheidene mijlen lang, alle werden door het sterke noorderlicht verlicht, en ze waren recht groot, ijzig, eenzaam en blinkend. Nooit werd hier een vroolijk feest gegeven, niet eens zoo veel als een klein berenbal, waarbij de storm had kunnen opspelen en de ijsberen met fijne manieren op de achterpooten hadden kunnen dansen; nooit een klein speelpartijtje; nooit eene koffievizite van witte vossen; — 't was alles even triestig, koud en ongezellig in de zalen van de sneeuwkonigin; de noorderlichten vlamden zoo geregeld, dat men narekenen kon, wanneer ze het hoogst en wanneer ze het laagst stonden. In het midden dezer ledige, onafzienbare sneeuwzaal lag een dichtgevroren meer; het ijs was in duizend stukken gebarsten, maar 't eene stuk leek zoo volmaakt op het andere, dat het een wezenlijk kunstwerk was. En in het midden zat de sneeuwkonigin, als zij thuis was, en dan zei ze, dat ze op den „spiegel des verstands" zat en dat niets in de wereld daarbij halen kon.

Men zag Tai heen en weer loopen en eenige scherpe, vlakke ijsschotsen, die hij aansleepte, nu zus en dan zoo leggen, alsof hij er het een of ander uit maken wou. 't Was, alsof wij anderen kleine, houten blokjes hebben en daarvan allerlei figuren leggen. Tai maakte de allerkunstigste figuren; dat was het ijsspel van het verstand. In zijne oogen waren die figuren uitstekend en hadden de allerdiepste beteekenis; maar dat kwam van het glas in zijn oog. Hij legde volledige figuren, die een geschreven woord voorstelden; maar nooit kon hij 't woord, dat hij juist hebben wou, klaar krijgen, t. w. de „Eeuwigheid". En de sneeuwkonigin had gezegd: „Kan je deze figuur leggen, dan zal je je eigen heer en meester wezen, dan schenk ik je de heele wereld met nog een paar sneeuwschoenen er bij." En toch kon hij het niet.

„Nu reis ik voort naar de warme landen," zei de sneeuwkonigin; „ik ben verlangend om eens in de zwarte ketels te kijken." Zij meende de vuurspuwende bergen Etna en Vesuvius. „Ik zal hun een beetje sneeuw en ijs brengen, dat behoort er bij en is gezond, als men vooraf citroenen en wijndruiven heeft gegeten." En zoo vloog de konigin weg, en Tai zat heelemaal alleen in de veel mijlen groote, leege ijszaal, en hij tuurde op de ijsschotsen en dacht na en peinsde, dat de hersens hem er zeer van deden. Daar zat hij stijf en stom; men had kunnen denken, dat hij dood was gevoren.

Nu wilde het geval, dat Gerda juist toen door de groote poort in het paleis trad. Snijdende winden heerschten daar; maar zij deed in stilte haar avondgebedje, en toen legden de winden zich als te slapen. En zij trad in een van de groote, naakte, koude zalen; — daar zag zij Tai, herkende hem, vloog hem om den hals, hield hem zoo vast en riep: „Tai, lieve, kleine Tai, dus heb ik je dan toch gevonden!"

Maar hij bleef stil, stijf en koud. Nu storite Gerda tranen, die op zijne borst vielen; ze drongen in zijn hart, ze deden den ijsklomp smelten en verteerden den glassplinter, die daarin zat, en nu zag hij haar aan, en zij zong het lied:

„De rozen bloeien in het dal;
't Kerstkindeke ligt in den stal."

Toen barstte Tai in tranen uit; hij schreide zóó, dat het spiegelsplintertje uit zijn oog werd weggespoeld; hij herkende haar en juichte: „Lieve, kleine Gerda; waar ben je toch zoo lang geweest en waar ben ik geweest?" En hij keek naar alle zijden om. „Wat is 't hier koud en bar en akelig groot!" — en hij klemde zich aan Gerda vast, en zij lachte en schreide van blijdschap. Dat was als een zegen des hemels, zoodat rondom zelfs de

ijsschotsen van blijdschap begonnen te dansen en, toen zij moe waren, juist zoo lagen, dat zij de letters vormden, waarvan de sneeuwkonigin gezegd had, dat hij ze moest bedenken, als hij zijn eigen meester wou zijn en dat zij hem de heele wereld en een paar sneeuwschoenen zou geven.

Gerda kustte zijne wangen, die nu weer bloeiend werden; zij kustte zijne oogen en die schitterden nu als de hare; zij kustte zijne handen en voeten en hij was gezond. Mocht nu de sneeuwkonigin terugkomen, dan was zijn vrijbrief met blinkende ijsschotsen geschreven.

Hand in hand verlieten zij het groote paleis. Zij spraken over de grootmoeder en over de rozen op het dak, en waar zij gingen, daar hielden de winden zich doodstil en brak de zon door den nevel. Toen zij den struik met de roode bessen bereikten, stond het rendier hen daar reeds te wachten. Ook was er nog een ander jong rendier met gevulde niers, dat aan de kleinen zijne warme melk gaf en hun een kus op de lippen drukte. Vervolgens droegen zij Tai en Gerda eerst naar de Finlandsche vrouw, waar zij zich in de heete kamer weer door en door warmden, en hun de verdere weg werd aangeduid. Daarna ging het naar de Laplandsche, die hun nieuwe kleeren genaaid had en eene slede voor hen klaar hield.

En het rendier met het jong aan zijne zijde bracht hen tot aan de grens van het land. Daar sproot het eerste groen uit en namen zij van het rendier en de goede vrouw afscheid. „Vaartwel!” riepen zij elkaar toe. En toen hoorden zij de eerste kleine vogels tjilpen, het bosch kreeg groene knoppen en op een prachtig paard, dat Gerda kende — 't was voor de gouden koets gespannen geweest — kwam een jong meisje aanrijden met eene roode muts op het hoofd en pistolen in den halster. Dat was het jonge rooversmeisje, aan wie het verveeld had, thuis te blijven, en die nu eerst naar het noorden

en dan later, als het haar niet beviel, naar een ander werelddeel wou trekken. Zij herkende Gerda terstond, en deze haar ook. Dat was eene blijde ontmoeting.

„Je ben me een mooie landlooper!” zei ze tot den kleinen Tai. „Ik mocht wel eens weten, of je waard ben, dat men om jou tot aan 't eindje van de wereld ioopt.”

Maar Gerda streek hem de wangen en vroeg naar den prins en de prinses. „Die zijn naar vreemde landen gereisd,” zei het rooversmeisje. — „Maar de kraai?” vroeg Gerda.

„Och, die is dood,” antwoordde zij; „de makke schat is nu weduenaar geworden en draagt een zwart rouwlint om zijn poot; hij klaagt steen en been. Praatjes, altemaal praatjes! Maar vertel me nu, hoe het je ging en hoe je hem gevonden hebt.”

En Gerda en Tai vertelden alle twee.

Toen zij gedaan hadden, greep het rooversmeisje beider handen en beloofde, hen te bezoeken, als ze eens door hunne stad mocht komen, en daarop reed zij de wijde wereld in. Maar Tai en Gerda liepen hand in hand, en onderweg kwam de lieve lente met bloemen en groen. De kerkklokken luidden en zij herkenden de hooge torens, de groote stad, hunne woonplaats. En zij gingen door de poort, de stoep voor grootmoeders huis op en naar de kamer, waar zij alles nog op zijne oude plaats vonden. En de klok ging tik, tak, en de wijzers draaiden om; maar toen zij in de deur stonden, merkten zij, dat ze volwassen menschen waren geworden. De rozen op de dakgoot bloeiden tot in het openstaande venster, en daar stonden de lage stoeltjes en Tai en Gerda gingen er hand in hand op zitten. De koude heerlijkheid van de sneeuwkoningin hadden zij als een droom vergeten.

Grootmoeder zat in Gods lieven zonneshijn en las uit den bijbel: „Zoo gij niet wordt als de kinderkens, zult gij het rijk Gods niet zien.”

En Tai en Gerda zagen elkaar in de oogen en begrepen opeens het oude gezang:

„De rozen bloeien in het dal;

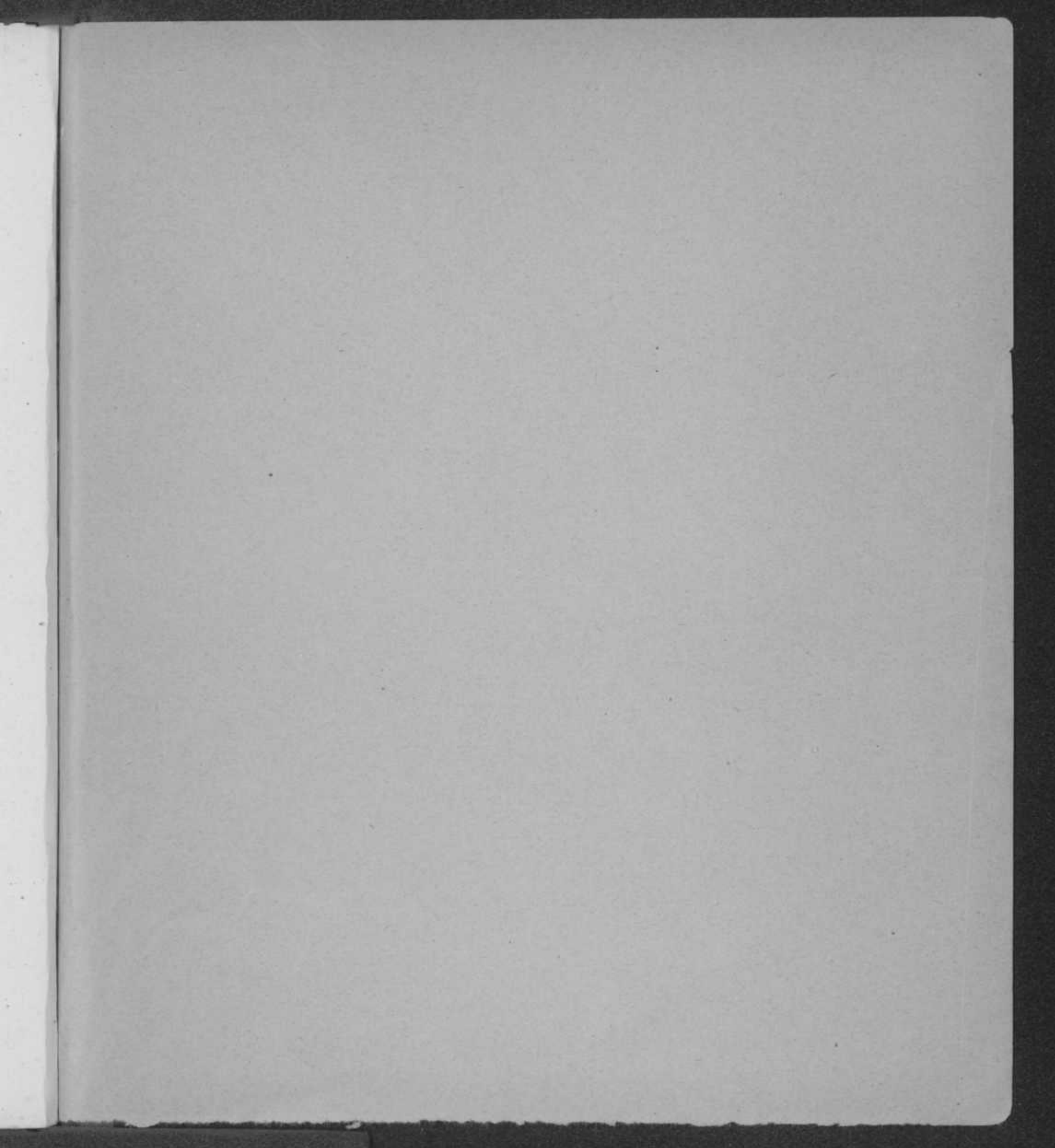
't Kerstkindeke ligt in den stal.”

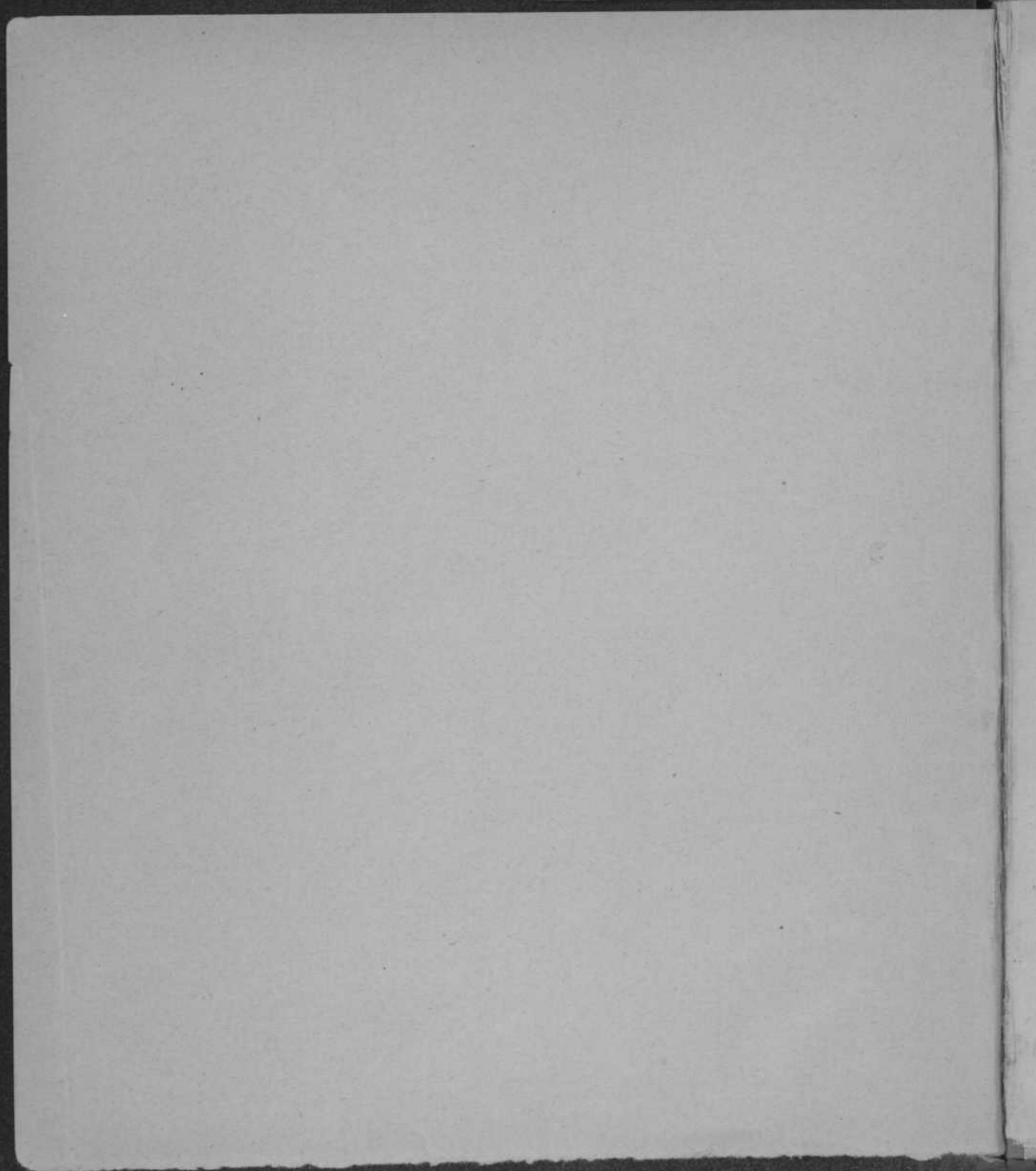
Daar zaten zij beiden, volwassen en toch kinderen, kinderen naar het hart, en 't was zomer, een warme, gezegende zomer.

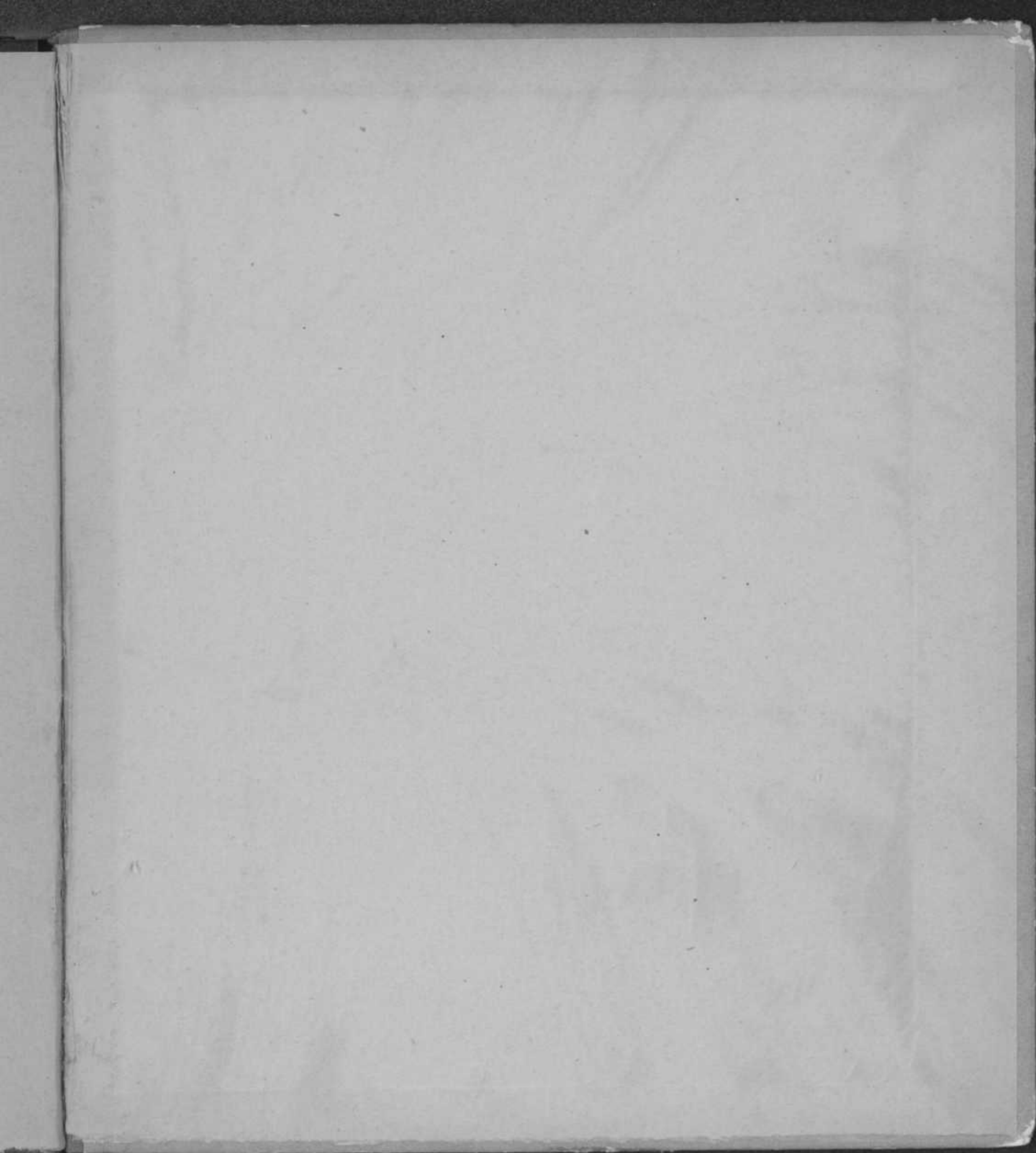

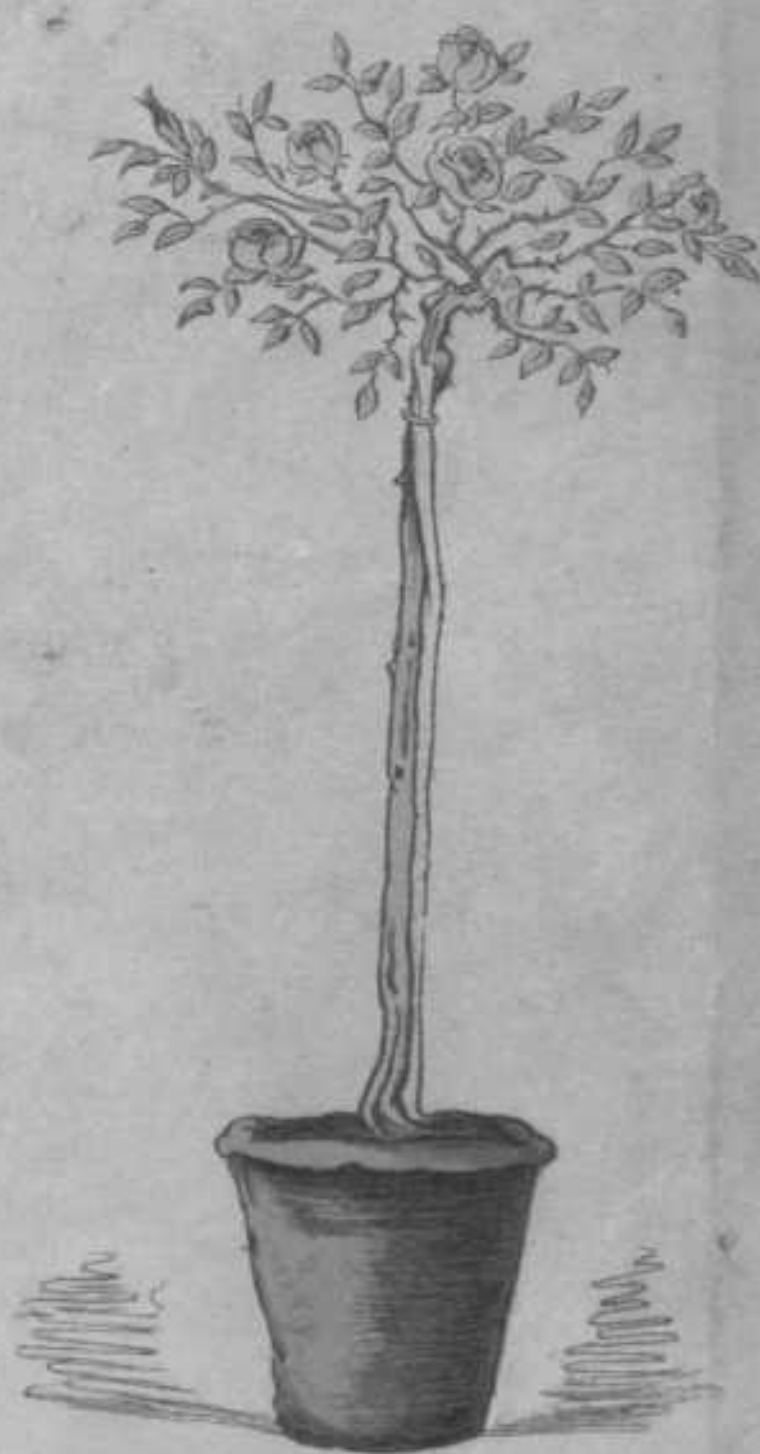
FINDE

T. Pym.